БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 14 (8846)
ЯНВАРИИН 17
СУББОТО
1959 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Рязаниин областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые үргэнөөр дэмжэе!

1959 ОНДО ХОЕР ДАХИН ЕХЭ МЯХА АБАХА ГЭҺЭН

Бичурын совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ УЯЛГА

Мяха абалгые нэгэ жэлэй турша соо эрид ехээр дээшэлүүлэе гэжэ Советскэ Союзай хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ Рязаниин областиин колхознигууд, совхозуудай, РТС-үүдэй хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хандаһан байна. Тодорхойлбол, тэдэнэр энэ жэлдэ мяха эрид ехээр абажа, 1958 онойхиһоо тэрэнииие гурба дахин ехээр гүрэндөө тушааха гэһэн уялга абаа.

Рязаниинхидай энэ үнэтэ үүсхэлые ехээр һайшаажа, доторойнгоо арга боломжонуудые тооложо үзөөд, манай Бичурын совхозой хүдэлмэришэд мяха үйлэдбэрилэн абаха долоон жэлэй түсэбэй даалгабарине болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн мүрысөөндэ оролсохо гэжэ шиидээ. Юуб гэхэдэ манай совхоз үнгэрһэн жэлдэ 2400 центнер мяха гүрэндэ тушаагаа һэн. Энэмнай урда жэлэйхиһээ хараата ехэ. Тиигэбэшье эдлүүриин газарай 100 гектар дээрэ абахада оройдоол 3,3 центнер хүртэнэ. Энэ тон бага байна. Ерэхэ долоон жэлэй туршада эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ адагынь 50 центнер мяха абаха түсэб хараалагданхай.

Долоон жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула түрүүшын жэлһээ эхилжэ эрид хубилалта туйлаха хэрэгтэй гэжэ рязаниинхид тон зүб бэшэнэ. Тиимэһээ манай совхозой хүдэлмэришэд байгша ондо гүрэндөө нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ гэхэ гү, али 4800 центнер һайн шанартай мяха тушааха гэжэ шиидэбэ. Тиихэ зуураа мүнөө жэл бодо малай тоо толгойе 14 процент, хонидой—15,2 процент, эхэ гахайн тооe 75 процентээр олошоруулха юм. Тэрэнэй ашаар 1960 ондо нёдондонойхиһоо гурба дахин ехэ мяха абаха аргатай байхабди.

Хайшан гээд, ямар аргаар иимэ амжалта туйлагдахаб? **Нэн түрүүн совхоздомнай эхэ малай һубайралга сүм усадхагдаа.** 1958 ондо зуун эхэ малһаа 96 тугал, 125 хурьган түлжүүлэгдээ, эхэ гахай бүриһөө 14 поршоонхо томо болгогдоо. Мүнөө жэл малшаднай мүн лэ 100 хонин бүриһөө 120 хурьга, үнеэн бүриһөө тугал, эхэ гахай бүриһөө 16 поршоонхо абахаар зорижонхой. Манай эрхим хонишод Цыдып Шоймполов, Цырма Базарова, Дамба Доржиев гэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ зуун хонин бүриһөө 143—174 хурьга түлжүүлжэ, адуу малые түргөөр олошоруулха ехэ арга боломжонуудай бии байһые гэршэлбэ.

Хоёрдохёор, адуу малые шахан, бэлшээн таргалуулха асуудалда онсо анхарал хандуулнабди. Илангаяа үбэлжэлгын үедэ малайнгаа тамирые муудуулангүй, харин дээшэлүүлхые оролдонобди. Жэшээлхэдэ, мүнөө жэл мянган толгой буруу, хашарагуудые үбэлжүүлжэ байхадаа, тэрэнэй толгой бүриин дунда зэргын шэгнүүрые ноябрь һарада 290 грамм, декабрьда—240 граммаар нэмээгээбди. Саашадаа тэдэнэй тамирыень улам нэмээхын тула үбһэ, һолоомонһоо гадна тус бүридэнь үдэртөө 500 грамм таряа талханай зүйл үгэжэ эхилээбди. Иигэжэ үбэлжэһэн буруу, хашарагуудай 536 толгойе жэлэй хоёрдохи кварталда илгажа, тусхай гүүртэнүүдые эмхидхээд, намартаа дунда зэргээр 3—3,5 центнер шэгнүүртэйгээр гэхэ гү, али адагынь 1572 центнер үхэрэй мяхан тушаагдаха. Ондоогоор хэлэбэл, зунай бэлшээриин үедэ буруу, хашарагуудай тус бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 110 килограммаар нэмээгдэхэ ёһотой. Энэ бэелүүлжэ боломоор лэ зорилго юм. Юуб гэхэдэ, манай эрхим адуулгашан Цыбекдоржи Цыбанов, Бадмажап Цыренов, Цыбекжап Цырендоржиев гэгшэд зундаа толгой бүриинь шэгнүүрые үдэртөө 800—1300 граммаар нэмээдэг.

Гурбадахяар, мүнөө жэл гахайн мяхан таба дахин ехээр абтаха. Хамтадаа байгша ондо 1216 гахай шахагдажа, 1400 центнер шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдахаар хараалагдана. Энэ зорилгоёо дүүргэхэ аргатайбди. Мүнөө үедэ совхозой фермэ дээрэ 1200 гаран гахай бии. Тэрэ тоодо 80 эхэ гахай; нэгэ удаа түрүүлээд үүсэлэгдэхэ 100 залуу эмэ гахай бии. Тус бүридөө 60 килограмм шэгнүүртэй зуу гаран гахай мүнөө шахагдажа байнхай. Шахамалнуудай тус бүриин шэгнүүр үдэртөө дунда зэргээр 400 граммһаа ехээр нэмэнэ. Томо эхэ гахайнууд жэлдээ хоёр удаа түрүүлэгдэхэ. Эрхим гахайшан Цыдып Гармаев, Бальжитсу Дугаржапова эхэ гахай бүриһөө 25 поршоонхо абахаар шиидээ.

Гадна байгша ондо 3300 хонин таргалуулагдажа, тус бүридөө дунда зэргээр 50 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдаха юм.

Саашадаа мяха бүри ехээр абаха арга боломжонууд олон байна. Совхозойнгоо хүдэлмэришэдһөө тугал, бурууннуудые худалдажа абаад, тэдэниие фермэдээ түлжүүлээд, гүрэндэ тушаажа эхилээбди. Тахяа, шубуу, кролигуудые олоор үсхэжэ боломоор.

Мяха ехээр абадаг болохын хажуугаар һү, нооһо болон бусад продуктнуудые гүрэндөө элбэг дэлбэгээр тушааха зорилготойбди. Адуу малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ уялгаяа дүүргэхын тула өөһэдынгөө хүсөөр бүдүүн болон шэмэтэ тэжээл, таряа талханай зүйл хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэжэ абаха байнабди.

Иигэжэ түрэл партиингаа түүхэтэ XXI съездые угтажа, орон дотороо коммунизм байгуулха нангин хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулнабди.

(Совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанууд дээрэ баталагдан абтаа).

Горькиин автомобильна заводойхид КПСС-эй XXI съездэ һайн бэлэг бэлэдхэжэ байна. «Чайка» гэжэ шэнэ түхэлэй, таарамжатай зохид автомобилние заводойхид хабсаргажа байнхай. **Зураг дээрэ:** Н. И. Мосоловой слесарьнууд-хабсаргагшадай бригада «Чайка» автомобилние хабсаргажа байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

1958 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай

Промышленность болон барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые шэнэдхэн хубилгаһан, олониитэ ажалшадай творческо эдэбхи хэшээлэй ургаһан ябадал 1958 ондо промышленностиие саашадань амжалтатайгаар хүгжөөлгэдэ һайн нүлөө үзүүлээ гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлениин мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Коммунистическэ партиин болохоёо байгаа XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд промышленна үйлэдбэриин жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

1957 онойхитой сасуулбал, 1958 ондо промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 10 процентээр ургаа. Бүхы союзна республиканууд валовой продукци болон продукциин шухалын шухала олонхи зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ.

Арадай ажахын соведүүдэй промышленность валовой продукци бүтээн гаргаха жэлэйнгээ түсэбые 104 процентээр дүүргээ. Түсэбөө бүхы совнархозууд дүүргэһэн, үлүүлэн дүүргэһэн байна.

1957 онойхитой сасуулбал, гүрэнэй промышленностиин зарим һалбаринуудта валовой продукци бүтээн гаргалга: хара болон үнгэтэ металлургиин талаар юһэн процентээр, түлишын болон энергетическэ промышленностиин талаар арбан процентээр, машина бүтээлгэ болон металл болбосоруулгаар арбан дүрбэн процентээр, химическэ болон резинэ бүтээдэг промышленностиин талаар арбан гурбан процентээр, барилгын материалнуудай промышленностиин талаар хорин табан процентээр, ой модоной, саарһанай болон модо болбосоруулгын промышленностиин талаар юһэн процентээр, хүнгэн болон культурна ажаһуудалай эд бараа үйлэдбэрилдэг промышленностиин талаар юһэн процентээр, эдеэ хоолой промышленностиин талаар табан процентээр ехэдхэгдэһэн байна. Хүндэ промышленностиин бусад шухалын шухала олохон зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ 1958 оной түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Арад зоной хэрэглэдэг шухалын шухала олохон эд товарнуудые үйлэдбэрилхэ 1958 оной түсэб мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдээ.

1958 ондо гушан юһэ миллион зургаан зуу мянган тонно шэрэм, табин дүрбэ миллион юһэн зуу мянган тонно булад, дүшэн хоёр миллион юһэн зуу мянган тонно прокат, наян найма миллион найман зуу мянган тонно түмэрэй руда үйлэдбэрилэгдэһэн, дүрбэн зуун ерэн зургаа миллион тонно нүүрһэн, зуун арбан гурба миллион тонно нефть, хорин юһэ миллиард найман зуун миллион кубическа метр газ абтаһан, хоёр зуун гушан гурбан миллиард киловатт-час электроэнерги үйлэдбэрилэгдэһэн, арбан хоёр миллион дүрбэн зуу мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ, зургаа миллион зургаан зуу мянган киловатт ниитэ хүсэтэй турбинанууд, металл отолдог зуун гушан найма мянган станогууд, табан зуун арба нэгэ мянган автомобиль, хоёр зуун хори мянган трактор, орооһо хуряадаг жаран таба мянган комбайн, долоон зуун арбан хоёр магистральна тепловозууд, гурбан зуун дүшэн дүрбэн магистральна электровозууд үйлэдбэрилэгдэһэн, табан миллиард найман зуу миллион метр пумаажан бүд, гурбан зуун гурба миллион метр торгон бүд гэхэ мэтэ нэхэгдэһэн байна.

Промышленна предприятинууд, научно-шэнжэлэлгын институдууд болон проектно-конструкторска эмхи зургаанууд 1958 ондо шэнэ түхэлэй шухалын шухала 1600 үлүүтэй машина, механизм, аппарат болон бусад түхеэрэлгэнүүдые байгуулаа. Шэнэ түхэлэй 400 шахуу элдэб янзын зүйлэй шухалын шухала машина, түхеэрэлгэ, прибор болон материалнууд ашаглагдажа, олоор гаргагдадаг болоо. Предприятинууд дээрэ 150 шахуу автоматическа, хүсэд бэшэ автоматическа лининүүд нэбтэрүүлэгдээ.

1958 ондо нэгэ миллион хахад үлүүтэй уралан зохёогшод, уралан нарижуулагшад хоёр миллион долоон зуу мянга гаран дурадхалнуудые оруулаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэ дурадхалнуудые нэбтэрүүлээд байхада жэл соо найма миллиард табан зуу миллион түхэригэй алмалта хэгдээ.

Промышленна продукциин өөрынь үные химдаруулха, нэгэ түхэригэй товарна продукци бүтээн гаргалгада хэрэглэгдэдэг гаргашын хэмжээнэй талаар 1958 ондо тогтоогдоһон түсэб бүхы СССР дотор, мүн бүхы союзна республикануудта үлүүлэн дүүргэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гэй 1953 оной сентябриин болон удаадахи Пленумүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, партиин XX съездын тогтоолнуудые бэелүүлэн, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 1958 ондо горьтой шэнэ амжалтануудые туйлаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ орооһо таряанай, хүдөө ажахын бусад ургамалнуудай һайн ургаса хуряагдаа.

Орон дотор бүхыдөө хуряагдаһан орооһо таряан (амбаарта оруулагдаһаниинь) 8,5 миллиард пүүд болоһон, тэрэ тоодо эдеэ хоолдо хэрэглэгдэдэг, эгээл шухала ургамал—шэниисын ургаса 4,6 миллиард пүүд болоһон байна. Сахарай свёклын бүхыдөө хуряагдаһаниинь 54,1 миллион тонно, болбосоруулагдаагүй хүбэн—4,4 миллион тонно, наран сэсэг—4,5 миллион тонно, хартаабха —86,1 миллион тонно, овощь— 14,3 миллион тонно болоһон байна.

1957 онойхитой сасуулхада, орооһо таряанай бүхыдөө хуряагдаһаниинь 2,1 миллиард пүүдээр гэхэ гү, али 33 процентээр ехэ болоо, тиихэдэ 1953 онойхитой сасуулхада, 3,5 миллиард пүүдээр ехэ болоод, эгээл һайн ургасатай 1956 ондо хуряагдаһан орооһо таряанда орходоо 700 миллион пүүдээр ехэ болоһон байна.

1958 ондо хуряагдаһан орооһото ургамалнуудай хэмжээндэ 1 миллиард шахуу пүүд хүсэд эдеэшэһэн, эдеэшэнтэжэ байһан кукурузын орооһон (хуурай орооһондо оруулаад тоолоходо) абтаа гэхэ гү, али 1957 онойхидо орходоо 2,3 дахин ехээр хуряагдаһан байна.

Һүүлэй табан жэлэй турша соо бүхы ажахынуудай адуу малай тоо толгой: эбэртэ бодо малай—15 миллионоор, тэрэ тоодо үнеэдэй тоо толгой—8,1 миллионоор, гахайн тоо толгой 15,2 миллионоор, хонидой тоо толгой —29,8 миллионоор олошороо. Шубуудай тоо толгой мүн лэ олошороо.

1957 онойхитой сасуулхада, эбэртэ бодо малай тоо толгой колхозууд болон совхозуудта 11 процентээр олошороо.

1953 онойхитой сасуулхада, 1958 ондо бүхы орон доторнай мяха абалга (үүсэлэгдэһэниинь) 2 миллион 100 мянган тонноор, һү—21 миллион 300 мянган тонноор, нооһо—86 мянган тонноор, үндэгэ—7 миллиард 400 миллионоор ехэ болоһон байна.

1957 онойхитой сасуулхада, 1958 ондо колхозууд болон совхозуудта мяха абалга 8 процентээр, һү—9 процентээр, нооһо—10 процентээр, үндэгэ—10 процентээр ехэдхэгдээ.

СССР һү үйлэдбэрилгын ниитэ хэмжээгээр США-е 1958 ондо ахижа гараа. Тиихэдэ заводто болон гэр айлда буйлуулагдадаг тоһоной ниитэ үйлэдбэрилгөөр СССР США-е 1957 ондо ахижа гараһан байгаа.

1958 ондо орооһо таряа, сахарай свёкло, наран сэсэг, һү, мяха, нооһо болон бусад продуктнуудые бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэб болзорһоочь урид ехээр үлүүлэн дүүргэгдээ.

1958 оной ургасаһаа 3,5 миллиард пүүд орооһо таряан гүрэндэ бэлэдхэгдэжэ, 1957 онойхитой сасуулхада, 1,3 миллиард пүүдээр гэхэ гү, али 62 процентээр ехэ орооһо таряан бэлэдхэгдээ.

Транспортын элдэб олон зүйлөөр жэлэй даалгабари дүүргэгдэһэн, үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна.

Гүрэнэй болон кооперативна эмхи зургаануудай капитальна һомололгын хэмжээн (колхозуудые оруулангүйгөөр) 1958 ондо 235 миллиард түхэригтэ хүрэжэ, 1957 оной капитальна һомололгоһоо 11 процентээр ехэ болоо. 1958 ондо капитальна һомололгын гүрэнэй түсэб 97 процентээр дүүргэгдээ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэнэй 800 гаран шэнэ томо промышленна предприятинууд ашаглалгада оруулагдаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ барилгын организацинуудай олонхинь гарзагүйгөөр, һайнаар хүдэлмэри өө.

СССР-эй арадай ажахыда хүдэлдэг хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай тоо 1958 ондо 54,6 миллиондо хүрэжэ, жэлэй турша соо 1,4 миллион хүнүүдээр олошороо.

1958 ондо, энээнһээ урда тээхи жэлнүүдэйхидэ адляар, орон дотор хүдэлмэригүйдэхэ ябадал үзэгдөөгүй.

1958 оной турша соо ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб промышленность болон барилгада үлүүлэн дүүргэгдээ.

1957 онойхитой сасуулхада, (нүүрһэнэй промышленностьда, хара металлургида болон промышленностиин бусад зарим һалбаринуудта хүдэлмэриин үдэрэй хороогдоод байхада, ажалай бүтээсэ промышленностьда 6 процентээр, барилгада 9 процентээр ургаа.

Совет арадай материальна болон культурна ажабайдалые саашадань һайжаруулха тушаа 1958 ондо парти, правительствомнай хэдэ хэдэн горьтой хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлһэн байна.

1957 онойхитой сасуулхада, 1958 ондо СССР-эй национальна олзо доход 9 процентээр ехэ болоо.

Партиин XX съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор промышленностиин хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые хүдэлмэриин богони үдэртэ оруулха хэрэг үргэлжэлүүлэгдэһэн байна.

1957 ондо арад зомнай 202 миллиард түхэригэй элдэб янзын түлбэри болон хүнгэлэлтэ абаһан байгаа һаа, 1958 ондо 215 миллиард түхэригэй иимэ түлбэри болон хүнгэлэлтэ абаа.

Колхозуудай хүдөө ажахын үйлэдбэриин болон тэрэнэй олзын дээшэлһэнэй ашаар, мүн уялгата тушаалгын болон МТС-эй хэһэн хүдэлмэриин түлөө натура түлбэриин болюулагдаад, хүдөө ажахын продуктнуудта нэгэн адли худалдан абалгын сэнгэй тогтоогдоһоной ашаар колхозуудай болон колхознигуудай мүнгэн олзо доход нилээд ехээр дээшэлээ. 1958 ондо колхозуудай мүнгэн олзо доход 130 миллиард үлүүтэй түхэриг болоо, энэнь 1957 онойхидо орходоо тухайлхада 36 миллиард түхэригөөр гэхэ гү, али 38 процентээр дээшэлһэн байна.

Колхозуудта хүдэлһэнэйнгөө түлөө колхознигууд ажалта үдэртөө мүнгэ болон продукт ехээр абадаг болоо.

Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанда гарадаг эдеэ хоолой болон эдеэ хоолой бэшэшье товарнуудые арад зомнай ехээр худалдан абадаг болоо. Рознично эд бараанай эрьесын жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ.

Энэ мэдээсэл соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, үнгэрэгшэ жэлдэ социалистическэ культурын талааршье саашанхи амжалтанууд туйлагдаһан байна.

СССР дотор һурадаг хүнүүдэй тоо (бүхы һуралсалые оруулхада) 1958 ондо 50 миллион үлүүтэй болоһон байна. Һуралсалай урдахи жэлэйхидэ орходоо 1958—1959 онуудай һуралсалай жэлдэ хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй залуушуулай, ехэ наһатанай һургуулинуудтай хамта юрэнхы һуралсалай һургуулинуудай һурагшадай тоо 880 мянган хүнүүдээр олошороо. Энэ хугасаа соо шэнэ 1100 гаран дунда һургуулинууд нээгдээ. Дунда һургуулинуудые дүүргээд, 1958 ондо 1600 мянган хүнүүд болбосоролой аттестат абаһан байна.

Дээдэ, тусхай дунда һургуулинууд 1958 ондо 840 мянган залуу мэргэжэлтэдые һургажа гаргаа. Тиихэдэ 1957 ондо 770 мянган хүнүүд һуража гараһан байгаа. Арадай ажахыда хүдэлдэг дээдэ, тусхай дунда һургуулитай мэргэжэлтэдэй тоо нэгэ жэлэй турша соо 10 процентээр олошоржо, 1958 оной эсэстэ 7 миллион 500 мянга шахуу хүн болоһон байна. 1957 онойхитой сасуулхада, 1958 ондо орон доторнай хүдэлдэг эрдэм ухаанай хүдэлмэрилэгшэдэй ниитэ тоо 9 шахуу процентээр олошоржо, 280 мянга үлүүтэй болоо.

Арад зондо хүргэгдэдэг медицинскэ туһаламжа улам саашадаа һайжарһан байна. 1957 онойхитой сасуулхада, больницануудтахи койконуудай тоо 90 мянга үлүүтэй болотороо олошороо, хүүгэдэй саг үргэлжэ хүдэлдэг яслинуудтахи һууринуудай тоо—110 мянга шахуу, санаторинуудтахи койконуудай тоо 8 мянга шахуу болотороо олошороо. Врачуудай тоо 16 мянган хүнүүдээр олошороо.

1958 ондо гэр байрын барилга үргэнөөр ябуулагдаа. Гүрэнэй мүнгэн зөөреэр, мүн арад зоной мүнгэ, зөөриин ашаар, гүрэнэй туһаламжаар городуудта, городой түхэлэй поселогуудта, МТС, РТС, совхозууд болон леспромхозуудта 61 миллион дүрбэлжэн метр ниитэ талмайтай гэр байрануудые 1958 ондо барижа, ашаглалгада тушааха гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор хараалагдаһан даалгабари үлүүлэн дүүргэгдээ. 1958 ондо 68 миллион шахуу дүрбэлжэн метр ниитэ талмайтай гэр байранууд (колхознигууд болон хүдөөгэй интеллигенциин хэһэн барилгые тоолонгүйгөөр) ашаглалгада үгтөө. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 7 миллион дүрбэлжэн метрээр ехэ болоно.

Тэрээнһээ гадна, үнгэрэгшэ жэлдэ колхознигууд болон хүдөөгэй интеллигенциин хүсөөр долоон зуу мянга үлүүтэй гэр байра баригдаа.

1958 ондо гэгээрэлэй, культурын, элүүрые хамгаалгын болон коммунальна барилгада хараалагдаһан капитальна һомололго нилээд ехээр дээшэлээ.

Гадаадын оронуудтай ябуулагдадаг экономическа холбоо барисаан 1958 ондо үргэдхэгдэжэ байгаа гэжэ тус мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Тиихэ зуура машина болон түхеэрэлгэ, нефть болон нефтепродуктнуудые, хара металлай прокат болон бусад товарнуудые харин гүрэнүүдтэ худалдалга нилээд үргэдхэгдөө.

1958 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд хадаа Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр совет арад ажал-ябуулгынгаа бүхы һалбаринуудта шэнэ гайхамшагта туйлалтануудые амжажа, коммунизмын материально-техническэ база байгуулхын түлөө тэдэнэй амжалтатайгаар тэмсэжэ байһыень эли тодоор гэршэлнэ гэжэ энэ мэдээсэл дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

(ТАСС).

Ленинград. «Красный выборжец» заводой соргонуудые бүтээдэг цехын коммунистическэ ажалай бригада амжалтатайгаар хүдэлжэ байдаг. Энэ бригадые Николай Воронин хүтэлбэрилдэг юм. **Зураг дээрэ:** бригадир Николай Воронин (баруун гарһаа) сорго бүтээдэг станда хүдэлхыень Калининай нэрэмжэтэ политехническэ институдай металлургическа факультедэй IV курсын студент Владимир Докучаевые һургажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездые угтуулан

„1959—1965 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ДААБАРИТА ТООНУУД ТУХАЙ“ НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВОЙ ХЭХЭ ЭЛИДХЭЛЭЙ ТЕЗИСҮҮДЫЕ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

* *

Республикаяа үргэлжэ дээрэнь электрын галаар хангая

Совет засагай жэлнүүдтэ Бурядай АССР-тэ өөрын энергетическэ базын байгуулагдаһанай ашаар промышленна олон тоото предприятинууд бодхоогдоо, хүдөө ажахышье электрын хүсэ хэрэглэдэг болоо. 1928 онойхитой сасуулбал, 1958 ондо республикадамнай 360 дахин ехэ электроэнерги үйлэдбэрилэгдэбэ.

Гэхэ зуура һүүлшын арбаад жэлэй туршада шэнэ шэнэ электростанцинууд үшөөл удаанаар баригдаһан байна. Яахадааб гэхэдэ, зарим министерствонүүд болон зургаанууд өөһэдынгөө талые хараад, республикын аша туһые анхардаггүй байгаа. Һүүлшын жэлнүүдэй туршада баригдаһан жэжэ электростанцинууд өөдтэй энерги үгэдэггүй байхаһаа гадна, түлишэ, мүнгэ зөөри ехээр гаргашална.

Промышленность болон барилгые хүтэлбэрилхэ хэрэгэй шэнэдхэн хубилгагдажа, совнархозуудай тогтоогдоһоной ашаар, ерээдүйн долоон жэлдэ Бурядай АССР-тэ нэгэн ниитэ энергосистемэ байгуулха арга боломжо бии болобо. Иимэ энергосистемын байгуулагдахада республикын промышленность, хүдөө ажахы электрын хүсөөр гүйсэд хангагдадаг болохо юм.

Ерээдүйн долоон жэлдэ республикын энергетикые хүгжөөхын тула 674 миллион түхэриг гаргашалагдахаар даабарита тоонууд дотор хараалагдана. Долоон жэлэй туршада хүсэ ехэтэ хэдэ хэдэн теплоэлектростанцинууд баригдаха, үргэдхэгдэхэ юм. Шэнээр баригдаха, үргэдхэгдэхэ теплоэлектростанцинуудай тоодо Галуута Нуурай ГРЭС-ые, Сэлэнгын, Улан-Удын ТЭЦ-үүдые нэрлэмээр.

Республикада нэгэн ниитэ энергосистемые байгуулжа эхилхын тула хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд удаа дараалан бэелүүлэгдэхэ байна. 1960—1961 онуудта Улан-Удын ТЭЦ-һээ Тимлюйдэхи ЦЭС хүрэтэр электродамжуулгын линиин татагдахада харгы дээрэнь байһан Татаурово, Таловка, Селенга, мүн бусадшье тосхонууд электрын галаар гүйсэд хангагдадаг болохо юм.

1962 ондо Улан-Удэһээ Гусиноозерск хүрэтэр, Гусиноозерскһоо Харанхын станци хүрэтэр электродамжуулгын линии татагдаха байна. Эрхүү городһоо Петровско завод хүрэтэр электролиниин татагдажа дүүрэхэдэ Зүүн Сибириин түмэр замаар электровозууд ябадаг болохо, линии шадархи промышленна предприятинууд, мүн бусадшье ажахынууд электрын галаар хангагдаха. Эрхүүһээ электролиниин татагдахада республикамнай 1963 ондо электрын хүсөөр даб дээрэ хүсэд хангагдадаг болохо юм. 1963 ондо Сэлэнгын ТЭЦ-эй баригдахада, 1964 ондо Гусиноозерско ГРЭС-эй үргэдхэгдэхэдэ республикамнай электрын хүсөөр гүйсэд хангагдаха юм. Энээнэй ашаар республикадамнай 421 мянган киловатт энерги гаргагдажа, 1958 онойхиһоо 3 дахин ехэ болохо.

Городой кварталнуудые эһэ тортогто даруулхагүйн тула жэжэ предприяти, гэр байрануудай котельнэнүүдые усадхажа, ехэ ехэ котельнэнүүдые бариха шухала байна. Ерээдүйн долоон жэлэй туршада Улан-Удын промышленна хэдэ хэдэн предприяти, гүрэнэй эмхи зургаанууд, городой Октябрьска, Советскэ, Железнодорожно районуудай байрын гэрнүүд ПВЗ-гэй ТЭЦ-һээ уурал абажа дулаасуулагдадаг болохо байна. Энэ жэлэй һүүл багта ПВЗ-гэй соцгородогой гэр байранууд ТЭЦ-һээ абтаһан халуун уһаар дулаасуулагдажа эхилхэнь. 1960 ондо Советскэ, Октябрьска районуудай зарим предприяти, гэр байранууд ТЭЦ-һээ халуун уһа абадаг болохо юм. Улан-Удын ТЭЦ үргэдхэгдэхэдээ городто дүтэ шадархи бүхы районуудые халуун уһа, ууралаар хангаха шадалтай байха. Энээнтэй дашарамдуулан **халуун уһа дамжуулха соргонуудай дүрбэн ехэ харгы татахын тула республикын совнархоз ехэ ажал хэхэ зэргэтэй. Бүхыдөө 17 километр утатай дүрбэн харгы татахын тула 34 миллион түхэригэй мүнгэ зөөри гаргашалагдаха байна.**

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай, Городок, Гусиноозерск городуудай промышленна предприяти, гэр байранууд өөһэдынгөө электростанцинуудай уһаар дулаасуулагдаха юм.

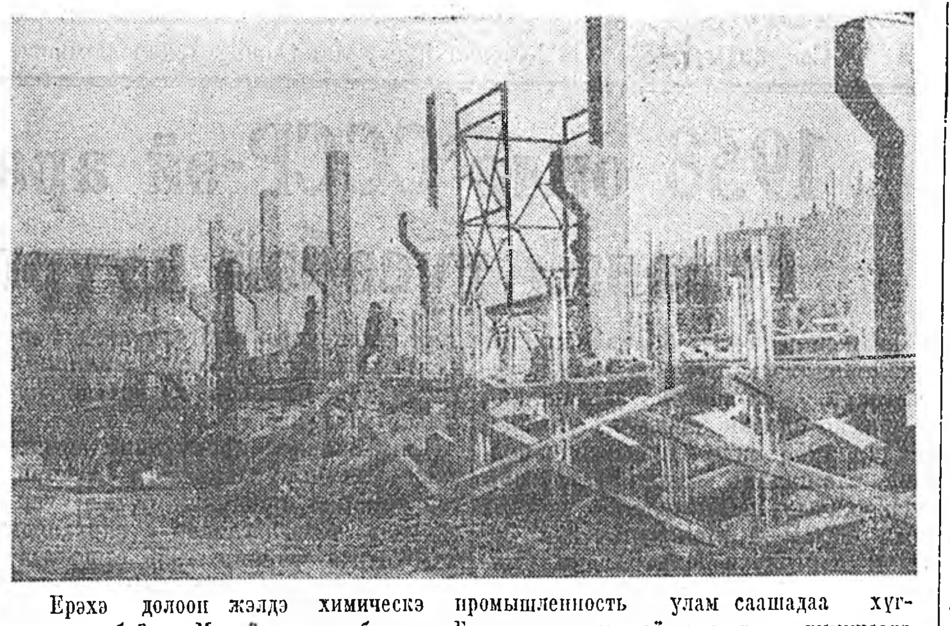
Каменск тосхоние цементын заводой электростанциин ууралаар хангаха асуудалые шиидхэхэдээ, Тимлюйдэхи цементын заводой хүтэлбэрилэгшэд электростанци шадархи котельнэнүүдээ усадхаха зэргэтэй.

Манай республикада нэгэн ниитэ энергосистемын байгуулагдаха болоһонтой дашарамдуулан ушар ёһоёо хүсэд мэдэхэ мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ шухала байна.

Бурядай энергосистемые түргөөр, һайнаар хүтэлбэрилдэг болохын, хүршэ областьнуудтахи энергосистемэнүүдтэй барисаатай байхын тула Улан-Удэ городто диспетчерскэ ехэ пункт байгуулха шухала.

«Теплоэлектропроектын» проектнэ институдай Томскдохи таһаг Бурядай АССР-тэ нэгэн ниитэ энергосистемэ байгуулха тушаа ехэ ажал хэжэ байна.

Б. Бутин, Бурядай энергетическэ управлениин эрхилэгшэ.

Ерэхэ долоон жэлдэ химическэ промышленность улам саашадаа хүгжөөгдэхэ байна. Манай республикын Брянск тосхоной дэргэдэ химическэ промышленностиин түрүүшын предприяти —целюлозно-саарһанай комбинат баригдажа эхилэгдэнхэй. **Зураг дээрэ:** түмэр болон бетоноор хэгдэһэн зүйлнүүдые бүтээн гаргаха зоводой барилга.

А. Мантаевай фото.

Аймагай газетэнүүдһээ

«Баргузинская правда»

Арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб дотор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые һайшааха зуураа, Усть-Баргажанай загаһанай комбинадай главна инженер нүхэр В. Граковский республикынгаа загаһанай промышленностиие хүгжөөхэ зорилгонууд тухай тус газетэдэ толилогдоһон статья соогоо тоггон хэлэнэ.

Усть-Баргажанай загаһанай комбинадай үйлэдбэрнин-техническэ базань долоон жэлэй турша дотор нилээд ехээр үргэдхэгдэхөөр хараалагдана.

—Загаһанай промышленностиие амжалтатайгаар хүгжөөхын тула загаһа барилгын түрүү дүй дүршэлые республика дотороо үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй,—гэжэ нүхэр В. Граковский бэшэнэ. **Байгалай али нэгэ предприятиин дэргэдэ загаһа түрүү аргаар бариха база эмхидхэхэ шухала. Бурядай совнархозой загаһа баридаг бүхы предприятинууд энэ базын мэдэлдэ орохо ёһотой. Мүн Большой Чивиркуй гэжэ гол дээрэ загаһа үсхэбэрилхэ завод бариха хэрэгтэй.**

Саашадаа Усть-Баргажанай комбинат мяханай консервэ үйлэдбэрилэн гаргаха аргатай болоно. Баргажанай, Курумканай аймагуудай колхозуудай гүрэндэ тушааха малнуудые Улан-Удын мяханай комбинадта абаашахада гарза ехэтэй, мүн харгыдаа мал ехээр турадаг байна. Эдэ малнуудые тус комбинадта тушаадаг, **мяханай консервэ, мүн бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха тухай асуудалые совнархоз ойрын сагта шиидхэхэ ёһотой. Сүүдхэдээ 20 тонно мяханай зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха цех эндэ бариха хэрэгтэй.**

«Сталинец»

Тус газетэдэ Яруунын аймагай Соведэй гүйсэдкомой колхозуудтахи барилгын таһагые даагша В. Семченковэй статья толилогдоо.

Малай тоо толгойн олошорхотой хамта колхозуудта мал ажалай типовой олон байрануудай хэрэгтэй боложо байһан тухай нүхэр Семченков бэшэнэ. Малаа һайн байраар хангахын тула барилгын түрүү арга хэрэглэхэ шухала. Мүн **аймаг дотороо колхозууд хоорондын барилгын организаци, нютагай барилгын материалнуудые бэлэдхэхэ предприяти эмхидхэхэ хэрэгтэй** гэжэ тэрэ бэшэнэ. Барилгын иимэ организацинууд захиргаанай хэдэн хүдэлмэрилэгшэдтэй, өөһэдын материально-техническэ базатай, модо хюрөөдэхэ, модо болбосоруулха ажахытай, ашаа шэрэхэ зэмсэгүүдтэй, хирпиисэ, извёстко галдаха, барилгын шулуу, элһэ малтаха карьернүүдтэй байха ёһотой.

Автоуһалуури хэрэгтэй

Кантура гэжэ газарта байдаг «Победа» колхозой (Закамен) һаалиин үнеэдэй хоёр гүүртын мал урда жэлнүүдтэ уһагүйдэжэ ядалдадаг байгаа. Хэдэн километртэ мал тууха хэрэг гаргаша һэн. Үнгэрэгшэ жэл тэндэ газар үрэмдэжэ, уһан гаргагдаа. Саашадаа малай бүхы байрануудта һайн түхеэрэлгэтэй автоуһалуури тодхохо хэрэгтэй.

Д. Гомбожапов.

Нютагайнгаа арга боломжые гүйсэдөөр хэрэглэхэ

Заиграйн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй хамта үнгэргэгдэһэн эдэбхитэдэй суглаан дээрэ олон хүн үгэ хэлэжэ, саашадаа ниитынгээ ажахые яажа хүгжөөхэ тухай һонирхолтой һанамжа, дурадхалнуудые оруулһан байна.

КПСС-эй Центральна Комитедэй декабриин Пленумэй тогтоол тухай элидхэхэ зуураа, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Гомбоев ойрын долоон жэл соо ниитын ажахые хүгжөөлгөөр ямар гол зорилгонуудай табигдажа байһан тухай хөөрэбэ. Нютагай эрхэ байдалые, арга боломжонуудаа харалсажа, саашадаа мяха, һү ехээр абадаг болохын тулада эбэртэ бодо мал олоор үсхэбэрилхэ, тэдэнэйнгээ үүлтэрые һайжаруулха гол шухала зорилго манай урда табигдана гэжэ тэрэ хэлээ. Мүн олзо доход ехэтэй хонидые олоор үсхэбэрилхэ хэрэгтэ горьтой анхарал хандуулагдаха ёһотой.

—Мүнөөнэйхидэ орходоо бидэнэр 1965 ондо дүрбэ дахин ехэ мяха, хоёр хахад дахин ехэ һү, гурба дахин ехэ нооһо абадаг болохо ёһотойбди,—гэжэ тэрэ түгэсхэлдөө хэлэбэ.—Энэ зорилгодоо хүрэжэ шадаа һаа,—шадахашье ёһотойбди!—колхозоймнай мүнгэн олзо хэдэ дахин дээшэлжэ, колхознигуудаймнай байра байдал бүри танигдашагүйгөөр һайжарха байна.

Улан-Удэ город шадар, мүн дүтэ тойрон оршодог леспромхозуудай, элдэб предприятинуудай олон байһан дээрэһээ саашадаа орооһото ургамалнуудайнгаа тарилгые зарим тэды хороожошье һаань, янза бүриин овощь ехээр таридаг болохо шухала байһан тухай колхозой гурбадахи комплексно бригадын бригадир нүхэр Дабаев һанамжаяа хэлэбэ. Мүнөөнэйхидэ орходоо хэдэн дахин ехэ овощь хуряадаг болоо һаа, мүнгэн олзын хэды ехээр орохо байһыень жэшээ, баримтануудые харуулжа байгаад тэрэ һонирхолтойгоор хөөрөө.

— Манай бригадын газар дээрэ нуурнууд олон лэ гээшэ. Тэдэ нууранууд дээрэ уһанай шубуу үсхэбэрилөө һаа гэжэ үнинэй һанадаг хүм,—гээд нэгэдэхи бригадын бригадир нүхэр Аяндуев хэлэбэ.— **Мүнөө мяха абалгаяа хэдэн дахин дээшэлүүлхэ зорилго табижа байгаа хадаа галуу, нугаһа олоор үсхэбэрилдэг болохо ёһотойбди** гэжэ һананаб.

Саашань нүхэр Аяндуев газар тарялан элдүүрилдэг гуримаа шэнээр хаража үзөөд, **али полидо ямар ургамал тарихада таарамжатайб, эртын, намарай пар али ту хайгаар хахалхада дээрэб гэжэ то доруулха, саашадаа тарянай уһа лагдадаг газарнуудые хабар, зун даа уһалдаг болохо шухала байһан тухай** һанамжаяа хэлээ.

Г. Павлов.

Техническэ училищинуудые үйлэдбэридэ дүтэлүүлхэ

Улан-Удын модоной заводто дүтэшэг техническэ училищи байдаг. Эндэ трактористнууд, шофёрнууд, лебедчигууд, нормировщигууд, десятнигууд, ой модоной промышленностьда хүдэлхэ бусадшье мэргэжэлтэд бэлдэгдэдэг юм. Гэбэшье училищиин курсантнууд хара хүдэлмэридэ багаар хабаадуулагдана, ажалтай хүсэд танилсанагүй.

Мүнөө училищиин һурагшадай 70 гаран хубинь айлаар байрлаха баатай болоно. Ажалтай танилсаха гэхэдээ, машина, механизмаар дуталдана.

Модоной ажахые шэнжэлдэг Улан-Удын техникумтэй энэ училищиие ниилүүлбэл зүйтэй гэжэ һанагдана. Яахадааб гэхэдэ: тус техникум машина, механизмаар, түхеэрэлгээр, һайн лаборатори, номуудаар хангагданхай байхаһаа гадна, бэлэдхэлээр һайн багшанартай юм. Хэрбээ училищиие техникумтэй ниилүүлбэл, директор, директорэй орлогшо, бухгалтер, багшанар, библиотекарь гэхэ мэтэ хо рёод хүн сүлөөрхэ болоно.

Бичурын аймагта Ээрын леспромхозой нүүжэ ошохо болоһонтойн дашарамдуулан, Илька станцидахи байрын гэрнүүд, мастерской, гараж, үйлэдбэриин бусадшье гэр байранууд сүлөөлэгдэхэ байна. **Тиимэһээ модоной ажахые шэнжэлдэг Улан-Удын техникумые техническэ училищитайнь хамта Илька станцида зөөлгэбэл таараха.** Тиигэбэл һурагшад теоретическэ эрдэмээ ажалда зүбөөр хэрэглэжэ һураха байгаа. Гэр байрын барилгада гаргашалагдаха гүрэнэй ехэ зөөри алмагдаха, тэрэшэлэн студентнэр, багшанар леспромхозой гэр байраар, столово, гараж гэхэ мэтээр хүсэд хангагдаха байна.

Техникумэй, училищиин студентнэр Илька станцида дүтэшэг байдаг Хандагатайн, Шулуутайн леспромхозуудта ошожо, ажалтайн танилсаха аргатай болохо һэн.

Д. Аюшеев.

Коммунистическэ парти хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ хэрэгые эмхидхэгшэ мүн

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын эхилтэр бага саг үлэбэ. Энэ съезд 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудые зүбшэн хэлсэжэ баталха юм. Мүнөө эдэ тоонууд үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Тиихэ зуура ажалшад эдэ тоонуудые нэгэн һаналаар һайшааажа, социалистическэ Эхэ ороноороо совет хүн бүхэн омогорхон, ажалай, зохёон байгуулгын шэнэ дэбжэлтые бадаруулна.

Үнгэрһэн жэлэй декабриин 15-һаа 19 хүрэтэр Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум боложо, тэрэнэй шиидхэбэринүүд партиин ба арадай ажабайдалда, коммунистическэ байгуулалтын түүхэдэ гайхамшаг һуури эзэлхэ юм.

ЦК-гэй Пленум «Һүүлэй табан жэлдэ хүдөө ажахын хүгжэлтын дүнгүүд, хүдөө ажахын продуктнуудые саашадаа бүри ехээр үйлэдбэрилхэ зорилгонууд» тухай КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущевой элидхэл зүбшэн хэлсээ.

Элидхэл дотор хүдөө ажахын мүнөө үеын байдал гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэнэ. Хүдөө ажахын гээгдэлые түргэнөөр усадхаха, орооһо таряа, мяха, һү, хартаабха, овощь, техническэ ургамалнуудые, газар таряалангай, мал ажалай бусад продуктнуудые эрид ехээр үйлэдбэрилхэ зорилгоор партиин, бүхы совет арадай хэһэн үнэхөөрөө гайхамшаг ехэ ажал хүдэлмэри тухайда эндэ хэлэгдэнэ. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ гол шухала асуудалнууд Ленинэй һургаалые үндэһэ һуури болгон элидхэл дотор шэнжэлэн тодорхойлогдожо, гүрэн ба колхозуудай хоорондохи экономическа харилсаанууд, колхозно-кооперативна зөөри, мүн саашадаа тэрэнэй хүгжэһөөр бүгэдэ арадай зөөри болохо тухай, социализмын үедэхи товарна харилсаанууд тухай теоретическэ асуудалнууд саашадаа тодорхойлогдобо.

Элидхэл дотор хэгдэһэн тобшололнуудые Пленум дээрэ үгэ хэлэһэн партиин Центральна Комитедэй гэшүүд, Пленумэй хүдэлмэридэ хабаадалсаһан хүдөө ажахын түрүүшүүл, инженернүүд, эрдэмтэд нэгэн һаналаар дэмжэбэ. Пленум хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ зорилгоор ЦК-гэй сентябриин, мүн тэрэнэй һүүлээр болоһон Пленумүүдэй, партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй хэһэн ажал-ябуулгые, тэрэнэй политическэ хараа шугамые бүримүһэн һайшааба.

КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй дүнгүүдые согсолхо зуураа, орон доторхи 1953 оной экономическа байдалые дурдангүй байжа болохогүй. Тэрэ үедэ манай промышленность, тэрэнэй шиидхэхы хүсэн—хүндэ индустри нилээд ехэ амжалтануудые туйлаһан байгаа гэжэ Пленумэй документнүүд дотор хэлэгдэнэ. Хэдэ мянган шэнэ заводууд, шэнэ газарнуудта промышленна шэнэ шэнэ районууд байгуулагдаа.

Тиимэһээ хүдөө ажахын продукци нилээд ехэ хэрэгтэй болоод байгаа. Гэхэ зуура хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ ехэ алдуу дутуунууд ушаржа, хүдөө ажахымнай тон ехэ гээгдэлдэ ороһон байгаа юм. Революциин урда тээхи Россин ургуулан абадаг ороoһо таряанһаа ехэ ороoһо таряан абтадаггүй һэн.

Хүдөө ажахын гээгдэһэн ушар ехэ аюултай болоод байгаа. Тэрэ хадаа промышленностиин саашадаа хүгжэхэ, арад зоной ажабайдалые һайжаруулха хэрэгтэ һаад ушаруулжа, СССР-эй, бүхы социалистическэ лагериин экономическа хүсые һуларуулжа болохо бэлэй.

Энэ аюулые саг сооннь обёоржо, тэрэниие зүбөөр сэгнэһэн ябадал Ленинскэ ЦК-гэй, тэрэнэй Президиумэй сэсэн ухаае гэршэлнэ. 1953 ондо нүхэр Н. С. Хрущевой үүсхэлээр хүдөө ажахы тухай асуудалнууд партиин ЦК-гэй сентябриин Пленум дээрэ табигдаһан байна. Энэ асуудал бүхы талаһаа гүнзэгыгөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ, хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ түсэб хараалагдаһан юм.

Хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээхын түлөө тэмсэлдээ парти, арад зомнай гайхамшаг ехэ илалта туйлаа. Орон доторнай хүдөө ажахын гол шухала продуктнууд эрид ехээр абтадаг боложо, арад зоной ажабайдал һайжаруулагдаа, бүхы арадай ажахые, нэн түрүүн социалистическэ индустриие улам амжалтатайгаар хүгжөөхэ арга боломжонууд бии болгогдоо. Хэрбээ 1953 ондо орон доторнай 5 миллиард 36 миллион пүүд ороoһо таряан хуряагдаһан байгаа һаа, харин 1958 ондо 8,5 миллиард пүүд ороoһо таряан абтаа гэхэ гү, али 69 процент ехээр ургаба.

Мүн бусад ургамалнуудай ургаса нилээд дээшэлүүлэгдээ. 1953 ондо 22,7 миллион тонно сахарай свёкло бэлэдхэгдэһэн һаа, харин энэ жэлдэ 50 миллион тонно бэлэдхэгдээ. Табан жэлэй урда тээ манай гүрэн 15,4 миллион центнер наран сэсэгэй үрэһэ бэлэдхэһэн байгаа. Харин 1958 ондо 26,6 миллион центнер бэлэдхэһэн байха юм. Хлопок, лён, улһан, хартаабха, овощь, хүдөө ажахын бусад продуктнууд нилээд ехээр абтаа.

Газар таряалангаа хүгжөөлгэдэхи амжалтануудай ашаар үнгэрһэн табан жэлэй туршада мал ажалай гээгдэл усадхагдажа, мяха, һү, тоһо, нооһо, үндэгэ бүри ехээр абадаг болохо арга боломжонууд бии болоо. Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглажа, ороoһо таряанай ажахые дэбжээһэнэй, ашаг ехэтэй ургамал—кукуруза ехээр таридаг болоһоной ашаар колхозууд, совхозууд мал ажалаа саашадань хүгжөөхэ шухала тэжээлтэй боложо шадаа.

Туйлагдаһан амжалтануудтаа түшэглэн, парти хадаа колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ зорилгоор машинно-тракторна станцинуудые шэнэдхэн хубилгаа, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ шэнэ гурим зохёогоо.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй гайхамшаг ехэ бодото хүсые, хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээлгэдэ тэрэнэй үзүүлһэн ашата нүлөөе гэршэлһэн дүнгүүд иимэ байна.

Социалистическэ хүдөө ажахын гайхамшаг амжалтануудаар баясаха зуураа, манай парти, арад зон болбол Маленковой, Кагановичын, Молотовой, Булганинай, Шепиловэй партида харша бүлэгэй хэдэн жэлэй туршада хүдөө ажахын талаар тон шухала хэмжээнүүдые бэелүүлхэ хэрэгүүдтэ һаад ушаруулжа байһые мартахагүй байна. Арад зонһоо таһарһан эдэ фракционернүүд партиин ЦК-гэй сентябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдтэ, дотоодын ба гадаадын политикын бүхы шухала асуудалнуудаар партиин XX съездын хараалһан хараа шугамда эсэргүүсэһэн байна.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум эдэ фракционернүүдые нэгэн һаналаар дахинаа буруушаагаа.

Партиин Центральна Комитедэй декабриин Пленум хүдөө ажахын үйлэдбэридэ туйлагдаһан хэмжээе хараадаа абан, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ харюусалгатай шэнэ зорилгонуудые табиба. Хүдөө ажахын талаар гүрэнэй даалгабари болгон, 1959—1965 онуудай даабарита тоонуудые һайшааба. Гэхэтэй хамта тогтоогдоһон даалгабаринуудые колхозууд, совхозууд дүүргэхэһээ гадна, тэдэниие сагһаань урид үлүүлэн дүүргэхэ аргатай гэжэ Пленум тэмдэглээ.

Ороoһо таряа, мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг болохо талаар энэ долоон жэлэй даабаринуудай гайхамшаг ехэ байһые хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бүхэн ойлгохо зэргэтэй. Энэ жэлдэ орон доторнай 8 миллиард 500 миллион пүүд ороoһо таряанай хуряагдан абтаһаниинь мэдээжэ. Долоон жэлэй эсэстэ 10—11 миллиард пүүд ороoһо таряа хуряажа абаха гэхэ гү, али 1958 онойхиһоо 2—2,5 миллиард пүүд ехэ ороoһо хуряажа абаха болонобди.

Мяха 8 миллион тонно абадаг һаа, харин 16 миллион тонно абаха, һү 58 миллион тонно абадаг байгаа һаа, харин 105 миллион тонно хүрэтэр ехэ болгохобди.

Техническэ ургамалнууд, хар таабха, овощь нилээд ехээр абт даг болохо. Колхозууд, совхозу үнгэрэгшэ жэлдэ сахарай свёклы эгээн һайн ургаса ургуулжа, 5 миллион тонно сахарай свёкло ху ряажа абаһан байна. Тиин долоо жэлэй эсэстэ 70—78 миллион то но сахарай свёкло хуряажа аба болонобди.

Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхы тула эршэмтэйгээр ажаллах үйлэдбэриие шадамараар эмхидх хэ, бии байһан арга боломжону даа дүүрэнээр хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Тиимэһээ партийна организа нууд КПСС-эй ЦК-гэй декабри Пленумэй шиидхэбэринүүдые бод тоор бэелүүлхын түлөө бүгэ арадай мүрысөөе эмхидхэлгэдэ ш нээр хабаадаха уялгатай. Партий эдэбхитэдэй суглаануудые, мүн э дэб суглаа, зүблөөнүүдые үнгэ гөөд лэ хэрэгээ хизаарлажа болох гүй гэжэ партиин ЦК-гэй Плену дээрэ хэлэһэн түгэсхэлэйнгөө үгэ нүхэр Хрущев тэмдэглэһэн байн Ажахы бүхэнэй доторой арга б ломжонуудые бүхы талаһаань ш жэлжэ, тодорхой түсэбүүдые х раалха, эмхидхэлэй хүдэлмэ ябуулха гээшэ тон шухала.

Коммунистическэ байгуулалт түсэбүүдые амжалтатайгаар дү гэхын түлөө социалистическэ мүр сөө улам үргэнөөр дэлгэрүүл олониитын зохёон байгуулхы эдэ хи үүсхэлые бүхы хэмжээгээр д жэхэ, ажалдаа эрхим һайн үрэ д туйлаха, улам урагшаа дабшаха хүдөө ажалшадые хүмүүжүүл гэжэ партийна, советскэ, проф юзна, комсомольско организаци дые КПСС-эй ЦК-гэй декабри Пленум уряалба.

В. ПОЛЯКО

УРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭИ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Бурядай АССР-һээ РСФСР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгуулиин округуудай комиссинуудые баталха тухай

«РСФСР-эй Верховно Советдэ нгаха тухай Дүримэй» 39, 40, 41 атьянуудай ёһоор Бурядай ССР-эй Верховно Соведэй Пре- диум иигэжэ **тогтооно:**

Бурядай АССР-һээ РСФСР-эй рховно Советдэ һунгаха һунгуу- ин округуудай комиссинуудые итын организацинуудай болон алшадай бүлгэмүүдэй иимэ тү- элэгшэдһөө бүридүүлэн баталха:

744. ҺУНГУУЛИИН УЛАН-УДЫН ОКРУГ

һунгуулиин Улан-Удын округой миссиин түрүүлэгшэ **Шулунов** колай Доржиевич—Доржи Бан- овай нэрэмжэтэ багшанарай рядай гүрэнэй институдай про- ссорнүүд, багшанар болон сту- нтнүүдһээ,

һунгуулиин Улан-Удын округой миссиин түрүүлэгшын орлогшо **липпов** Юрий Александрович — ехаплит» заводой комсомолой ин организациһаа,

һунгуулиин Улан-Удын округой миссиин секретарь **Антонова** Ли- я Вениаминовна—городой ком- нистическэ партийна организаци-.

һунгуулиин Улан-Удын округой шүүд:

Бурмакин Яков Федорович — удинска мелькомбинадай проф- оэна организациһаа,

Ковалевская Александра Михай- вна—№ 65 дунда һургуулиин офсоюзна организациһаа,

Малакшинова Людмила Семе- вна—хүүгэдэй городской № 1 льницын хүдэлмэрилэгшэдэй ллективһээ,

Падойницын Карнил Иванович— лэй механизированиэ заводой нспортна цехын хүдэлмэришэд, женерно-техническэ хүдэлмэри- шэд болон алба хаагшадһаа,

Сахьянова Лариса Петровна — нинэй ордено Бурядай гүрэнэй ро, баледэй театрын хүдэлмэри- шэдэй коллективһээ,

Смирнов Михаил Александро- ч—арми, авиаци болон флодто алха һайн дуранай бүлгэмэй публиканска комитедһээ,

Кохряков Дмитрий Иванович — дна барилгын-судна заһабарил- н заводой хүдэлмэришэд, инже- рно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд лон алба хаагшадһаа,

Цешковский Николай Виталье- —профсоюзна организациһаа.

745. ҺУНГУУЛИИН ПРИБАЙКАЛЬСКА ОКРУГ

һунгуулиин Прибайкальска ок- гой комиссиин түрүүлэгшэ **Гась-** Михаил Михайлович — про- ссиональна союзуудай Бурядай ластной Соведһээ,

һунгуулиин Прибайкальска окру- комиссиин түрүүлэгшын орлог- **Иринчеева** Елена Степановна— олгын аймагай Оронгын дунда һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ,

Һунгуулиин Прибайкальска округой комиссиин секретарь **Маслов** Константин Ефимович—культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай областной организациһаа.

Һунгуулиин Прибайкальска округой комиссиин гэшүүд:

Абхаева Мария Михайловна—медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай Байкало-Кударын аймагай организациһаа,

Бадмаева Надежда Бадмаевна—Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудһаа,

Гомбоев Бабасан Митапович—Иволгын аймагай «Коминтерн» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудһаа,

Гроздова Варвара Яковлевна—Кабанскын аймагай «Коммунизм» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудһаа,

Садыева Александра Шагдуровна—Түнхэнэй аймагай комсомолой организациһаа,

Серединин Сергей Иванович—Мысовая станциин паровозно депогой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа,

Фалилеев Михаил Федорович—Прибайкальска аймагай Итанцын леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа,

Чулков Василий Михайлович—Баргажанай аймагай коммунистическэ партийна организациһаа.

746. ҺУНГУУЛИИН ЗАБАЙКАЛЬСКА ОКРУГ

Һунгуулиин Забайкальска округой комиссиин түрүүлэгшэ **Чепарин** Петр Диомидович —гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай Бурядай областной организациһаа,

Һунгуулиин Забайкальска округой комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Чебунин** Анатолий Кондратьевич—Тарбагатайн аймагай коммунистическэ партийна организациһаа,

Һунгуулиин Забайкальска округой комиссиин секретарь **Мельничук** Екатерина Филипповна—хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай Бурядай областной организациһаа.

Һунгуулиин Забайкальска округой комиссиин гэшүүд:

Доржаев Доцдук Доржаевич — Заиграйн аймагай «Улаан Эрхэрэг» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудһаа,

Емельянова Глафира Федоровна—Тарбагатайн аймагай «Октябрь» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудһаа,

Ендонов Улан-Одон Дамбаевич—Хэжэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудһаа,

Иванников Афанасий Иванович—Хоринн леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа,

Мезенцева Акулина Ивановна—Яруунын аймагай комсомолой организациһаа,

Рыбина Елена Михайловна—медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай Мухаршэбэрэй аймагай организациһаа,

Таракановская Тамара Афанасьевна—гэгээрэлэй, дээдэ һургуулиин болон эрдэм ухаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай Заиграйн аймагай организациһаа,

Чимитов Гуроранза Цыбикович—Мухаршэбэрэй аймагай «Ошон» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудһаа.

747. ҺУНГУУЛИИН КЯХТЫН ОКРУГ

Һунгуулиин Кяхтын округой комиссиин түрүүлэгшэ **Тугутов** Родион Филиппович — Обручевой нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлэлгын Кяхтын музейн хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ,

Һунгуулиин Кяхтын округой комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Тихоненко** Николай Фомич—культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай Сэлэнгын аймагай организациһаа,

Һунгуулиин Кяхтын округой комиссиин секретарь **Павлов** Николай Баксаевич—Кяхтын аймагай коммунистическэ партийна организациһаа.

Һунгуулиин Кяхтын округой комиссиин гэшүүд:

Митыпов Чимит Митыпович — Бичурын аймагай Калининай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудһаа,

Найданова Бадмаханда Цырендоржиевна—Сэлэнгын хонинной совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа,

Очирова Доржи-Ханда Жамьяновна—Кударын аймагай комсомолой организациһаа,

Силинская Мария Дмитриевна—медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай Бичурын аймагай организациһаа,

Тарбаев Цырен-Доржи Зодбоевич—Закаменай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудһаа,

Цыденов Георгий Дымчинович—Торинн аймагай «Звезда Ильича» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудһаа,

Чеботарев Яков Никитович—Зэдын комбинадай Первомайска уурхайн профсоюзна организациһаа,

Шевлякова Елена Ивановна—Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудһаа.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1959 оной январиин 15.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

ажалшадай депутатуудай сель-, поселково Соведүүдэе ямараар элбэрилдэг тухайнь Кабанскын магай Соведэй гүйсэдкомой тү- лэгшэ нүхэр Н. Т. Антоненкын соос республикын Верховно Со- эй Президиум шагнаба. Эндэхи магай Совет сельскэ, поселково едүүдээ хүтэлбэрилхэ хэрэгээ им тэды һайжаруулаа. Тиигэжэ ахын һалбаринуудые хүгжөөл- э ниилээд амжалта туйлагдаа. эрэгшэ жэлдэ гүрэндэ мяха ху- лдаха түсэб 120 гаран процент, —240-өөд, нооһо—112,5 процент ргэгдээ.

эхэ зуура, аймагай Соведэй сэдкомой хүдэлмэридэ ехэ ду- далнууд бии гэжэ Бурядай СР-эй Верховно Соведэй Прези- м тэмдэглэбэ. Нютагай зарим едүүд, тэдэнэй гүйсэдкомууд д зонтойгоо үшөөл һула бари- тай, ажалшадай культурна нуудалые һайжаруулха хэрэгтэ аралаа хүсэдөөр табинагүй. бан жэлэй соёлой добтолгын жээ-ябуулгануудые сессинүүд рээ баталһан аад, тэдэнээ бэе- лхын тулада ажалшадай депу- уудай аймагай Совет ойлгуу- жын, эмхидхэлэй хүдэлмэрийе үргэнөөр ябуулаагүй, наукын туйлалтанууд болон түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлнэгүй.

Дутуу дундануудаа усадхажа, саашадаа сельскэ, поселково Соведүүдээ һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо, хүдэлмэрииень хододоо хинан шалгажа байха гэжэ Кабанскын аймгүйсэдкомые, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Антоненкые Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум уялгалба.

КПСС-эй XXI съездэ бэлэдхэжэ байха үедөө ажалшадай политическэ, ажалай эдэбхи үүсхэлэй дээшэлһыень хараадаа абажа, бүхы Соведүүд партиин ЦК-гэй декабриин Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй табадахи зарлалай хоёрдохи сессиин табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын тулада шэн зоригто ажалда арад зониие элсүүлхэ ёһотой.

Аймагай ажалшадые үргэнөөр хабаадуулан, «Республикын соёл культурые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» гэһэн Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй 1958 оной июлиин 17-ной тогтоолые бэелүүлхын тула шухала хэмжээ абахаар аймагай Соведэй гүйсэдком уялгалагдаба.

Иигэжэ суглархада туһатай

Һая Кяхтын аймагай Калининай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта партийна, комсомолой эхин организацинуудай секретарьнуудай семинар болоо.

Семинарта хабаадагшад Калининай нэрэмжэтэ колхозой фермэ, отара дээгүүр эмхидхэгдэһэн харуулан ойлгуулха агитацитай танилсажа, энээн тухай партийна эхин организациин секретарь нүхэр Цыренжаповай хөөрөөе шагнаба.

Мүн бусад олон янзын һонирхолтой хүдэлмэритэй танилсажа һайшааха зуураа, дутуу дунданууды- ень тэмдэглэжэ, хэдэ хэдэн дурадхалнуудаа хэлэжэ үгөө.

Һүүлээрнь тэдэнтэй совхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Эрдынеев, Калининай нэрэмжэтэ колхозой хонинной фермые даагша нүхэр Будажапов гэгшэд ажал хүдэлмэри тухайгаа һонирхолтой хөөрэлдөө хээ.

Тиигээд семинарта хабаадагшад Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ошожо, культбазынь ажалтай танилсаа.

Ээлжээтэ иимэ уулзалга январь һарада Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо болохо юм.

П. Дагбаев, КПСС-эй Кяхтын айкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

ХОНИДОО ТОБИР ТАРГАНААР ОНДО ОРУУЛХЫН, ХУРЬГАДАА НЭГЭШЬЕ ХОРОЛТОГҮЙГӨӨР ТҮЛЖҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЕ!

Түл абалгын түрүүшүүл

«Гигант» колхозойхид (Баргажан) абаһан түлөө нэгэшье гарзагүйгөөр мал болгожо, колхозойнгоо баялигые улам арьбадхаха зорилго урдаа табина. Артелиин Телятниково нютагай малшад (гурбадахи комплексно бригада, бригадирынь И. Филиппов) үбэлэй түлые бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байнад. Жэшээнь, түл абалгын түрүүшүүлэй нэгэн—Евдокия Колмакова 25 тугал тушаажа абаад, тэдэнээ эхэһээнь тусгаар түлжүүлнэ. Энэ тугалшан үшөө 5 тугал нэмэжэ абахань. Нүхэр Колмакова ажалдаа үнэн сэхээр, оролдосотой, тэсэмгэйгээр хандадаг туладаа түрүү зэргэдэ ябана. Тугалайнгаа хэбтэриие үдэртөө 4 дахин сэбэрлэдэг, тиихэ бүридөө хуурай шэнэ хагда, ожорһо дэбдидэг юм.

Үдэртөө 4 дахин бурдууг хэжэ тугалнуудта уулгадаг, машиндагдаһан һү нэгэ дахин үгэдэг. Үбһэн, дабһан дуран соонь үгтэдэг байна. Эдеэлхэ, уһалха тусхай тэбшэ хобоонуудые тугалнуудтань табинхай.

Тус бригадада гахайн фермэ бии юм. Гахайшадынь һүүлэй хоёр һарын туршада хоёр зуу гаран поршоонхо абаад байна. Түрүү гахайшад—Галина Гаськова, Галина Зверькова гэгшэдэй дааһан эхэ гахайнууд түрэжэ эхилээ. Тэдэнэр гахай бүриһөө дунда зэргээр арбан поршоонхо абаад, һайнаар түлжүүлжэ байнхай.

Колхозой малшад эрхимээр ажаллажа, партиин XXI съездые ехэ бэлэгтэйгээр угтаха хүсэлэнтэй.

Д. Санданов.

Хонишодой амжалта

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод түрэл партиингаа ээлжээтэбэшэ XXI съездэ бэлэг болгон, шэнэ амжалта туйлажа байна.

Хонидой түл абалга һайнаар эмхидхэгдэнэ. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада дунда зэргээр 100 хонин бүриһөө 100 хурьган абтажа түлжүүлэгдээ юм. Эндэхи арбан зургаан хонишод тус тустаа 100 хонин бүриин 112—120 хурьга түлжүүлээ.

25 жэл хонишоноор хүдэлһэн суута хонишон, аймагай Соведэй депутат Шалсамаа Цыреновагай отарынхид 100 хонин бүриһөө 150 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлбэ. Тэрэшэлэн нёдондо хонин бүриһөө 3,5 килограмм нарин, нарибтар нооһон хайшалагдаһан юм.

—1958 ондо хурьгадые абаха уялгаяа дүүргээбди,—гэжэ Шалсамаа Цыренова хөөрэнэ.

Хонидойнгоо тоое олошоруулха түсэбөө дүүргэжэ, энэ колхоз һаяхан партиин айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

Эдэ хонишод туйлаһан тэдыгээрээ һанаагаа амарангүй, 1959 ондо бүри ехэ амжалта туйлахаар шиидэнхэй. Мүнөө үбэлэй мянгаад гаран хурьгад абтанхай.

С. Ангабаев.

Курумкан.

Бичурын хонинной совхозой дүршэл шадабаритай хонишон Дамба Доржиев хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, 100 хонин бүриһөө 143 хурьга абаба.

Зураг дээрэ: хонишон Дамба Доржиев. Т. Гармаевай фото.

ДУТАГДАЛАА ТҮРГЭН УСАДХАХА ХЭРЭГТЭЙ

Борьёогой сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Вампилов, партийна эхин организациинь секретарь нүхэр Тужинов) Зэдынгээ аймаг соо үхэр малаар олон, томохон артельнүүдэй нэгэн юм. Эндэ таряалан, сабшалан, бэлшээриин газар яһала элбэг. Тиимэһээ жэлһээ жэлдэ адууһа малаа үбһэ тэжээлээр дутамаггүй хангадаг. Тиигэбэшье һүүлэй жэлнүүдтэ һү һаалгань биратай дээшэлнэгүй. (Жэшээлхэдэ, урзанда жэл үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 800—900 литр һаагдаһан аад, үнгэрэгшэ жэлдэ оройдоол 1000 литр һүн һаагдаһан байна).

Мүнөө артелиин комплексно бригадануудта хамта 200 шахуу үнеэд бии. Тэдэнэй 140-ниинь һаалгагдажа, үдэртөө 450-аад литр һү үгэнэ. Энээниие үнеэн бүридэ хубаажа үзэбэл, оройдоол 3—4 литр һүн хүртэнэ.

Яахадаа эндэ һүн иимэ багаар һаагданаб гэбэл, нэгэдэхеэр, үбһэ тэжээлынь үхэр малда үл хоол болохоор, зохидоор хубаарилагдажа, тусхай рационоор үгтэнэгүй. Артелиин һү һаалиин 2-дохи фермэдэ үнеэдтэ үбһэ тэжээл хэжэ эдюулхэ хобто-кормушка түхеэрэгдээгүй, үбһэ, силосээ малайнгаа хүл доро хаяжа, үрижэ эдюулнэ. Хоёрдохёор, үнеэдэйнгээ түрэхэ дүтэлхэдэ, хаһа сагтань зүбөөр шэргээжэ, 1,5—2 һара соо амаруулха ёһотой аад, тэдэнэйнгээ түрэ түрэтэрнь шахуу һаадаг гү, али тугаллаха бүри үды байхадань 4—5 һара урид шэргээжэрхидэг байна. Комплексно бригадын бригадир нүхэр Д. Цыренов эдэ бүгэдые һайса мэдэжэ байбашье, дутуунуудаа усадхахаар, фермэ, гүүртэнүүдэй ажал хүдэлмэри һайжаруулхаар юушье хэнэгүй гэхэдэ болохо.

Мүн эндэ нарай тугалнуудай харууһан, тэжээл баһал хангалтагүй муугаар эмхидхэгдэнэ. Тиимэһээ үбэлдөө нарай тугалай үхэхэ, гарзалха ушар олон үзэгдэнэ. Нарай тугалнуудые түрүүшынь үдэрнүүдтэ илангаяа ханалгатай һайнаар, зүбөөр харууһалха, эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Эндэхид тугалнуудаа эхэһээнь һалгаажа, түлигдээгүй байрада түлжүүлдэг болоһон аад, тэдэнээ хүсэд түхеэрэгдээгүй, углуу, ханаһаа дулаалагдаагүй байрада байлгана. Һая гараһан нарай тугалнуудые түрүүшын 15—20 үдэр соо өөрынь эхын һүөөр эдеэлүүлхэ шухала ха юм. Тиин гэһээ энэ колхозойхид тугалнуудтаа ондоо үнеэнэй һү ямаршье хэмжүүргүйгөөр, хаһа сагынь алдажа эдюулдэг, тиигээд тэдэнь дотороо үбдэжэ, үлбэртэжэ, муудадаг байна. Нарай тугалнуудай нэгэ нэгээрээ байха зохид һайн таһалгын түхеэрэгдээгүйһөө шалтагаалан, тэдэнь олоороо уйтан, муу байранууд соогуур байлгагдана. Үнеэ, тугалай байра соо ариг сэбэрые сахиха, дезинфекци хэхэ хүдэлмэри эмхидхэгдэнэгүй шахуу. Колхозой мал эмнэхэ ветфельдшер нүхэр Цыбикжапов эдэ дутагдалнуудые дары усадхаха, үхэр малай харууһа тэжээлые гуримшуулхын тула зохихо хэмжээ абаагүй, иимэ гээгдэнги байдалтай эбсэшоод байхань гайхалтай. Артелиин хүтэлбэрилэгшэд малай фермэ, гүүртэнүүдээр үсөөн ябадаг байна.

Тэрэшэлэн һаалишад, малшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулагданагүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Үбэлжэлгын эхилһээр эндэхи малшадта нэгэшье лекци, элидхэл уншагдаагүй, шэнэ газетэ, журналшье хаһа сагтаа асаргданагүй. Колхозой комплексно бригадын 3 гүүртэдэ нэгэшье улаан булан, культбаза байхагүй.

Артелиин хүтэлбэрилэгшэд энээнһээ тусхай тобшолол хэжэ, яаралтай хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Ц. Сагалеев.

Базарсада Батомункуевай оролдосото ажал

Базарсада Батомункуев 1956 он болотор Заиграйн лесничестводэ ажаллажа байһан юм. Ороной хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ зорилгын табигдахадань, энэ шухала хэрэгтэ хубитаяа оруулалсахаар шиидээд, Хэжэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо орожо, түбхинөө һэн.

1956 оной тэрэ намар артелиинхид үхэр малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлдэжэ, шэнэ шэнэ гүүртэ, отарануудые олоор эмхидхэн, мал ажалда хүдэлхэ дуратай, шударгы бэрхэ хүнүүдые тэндээ эльгээгээ бэлэй. Тэрэ үсэр Базарсада хани нүхэртээ зүбшөөд, «манайхиниие хониндо эльгээгыт» гэһэн гуйлтатайгаар колхозойнгоо правлени, партийна организацида хандаа һэн. Артелиин хүтэлбэрилэгшэд тэдэнэй хүсэлые һайшаагаад, нэгэ отара хонидые даалгажа үгэһэн байгаа.

Урда тээнь хонин ажалда хүдэлжэ үзөөгүй Базарсадатанда түрүүшээр бэрхэтэйшэг, хүндэшье байгаа. Теэд эсэхэ сусахые мэдэхэгүй, эбтэй эетэй энэ бүлэ оролдосотойгоор ажаллажа эхилбэ. Тэдэнэртэ колхозой зооветеринарна мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд али болохоор туһалдаг, ходо эрьедэг байгаа. Мүн Базарсада өөрөөшье хонин ажал дээрэ үни удаан ажаллаһан Жалсаб Жамбалов болон колхозой бусад түрүү хонишодтой хөөрэлдэжэ, тэдэнэй дүй дүршэлтэй танилсадаг һэн. Тиигэжэ уданшьегүй ажалдаа яһала дүршөөд, түдэгэсэхээ болиһон байгаа.

— Малай таргалха—харууһанай, тэжээлэй хүсэн aаб даа. Хэрбээ хонидые жэлэй ямаршье сагта тобир тарган байлгажа, хурьгадые олоор абаха гээ һаа, тэдэниие жэлэй дүрбэн сагта һайнаар адуулха, эдеэлүүлхэ, харууһалха хэрэгтэй бшуу,—гэжэ хонишон Батомункуев даруу зохидхоноор хөөрэнэ.

Базарсадатан түрүүшын жэлдэ ондоо хүнэй хаража байһан хониндо ороһон аад, олсн хурьгадые абажа бираагүй. Юуб гэхэдэ, зарим эхэ хонидынь ороондо ороогүй, һубайршаһан байгаа. Урзанда, нёдондо жэлнүүдтэ одоолшье бүхы эхэ хонидоо хаһа сагтань искусственна аргаар үрэжүүлээд, хурьгадаа шэнэ аргаар—эхэтэйнь хамта байлгажа—түлжүүлһэнэй ашаар, амжалта туйлаһан байна. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ отарынгаа зуун эхэ хонин бүриһөө 161 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 5 килограмм нооһо хайшалаа. Тиигэжэ жэлэй эхиндэ абаһан социалистическэ уялгаяа эрхимээр дүүргээ.

Базарсадатан хонидоо үнэхөөр һайнаар, зүбөөр харууһалдаг гээшэ. Мүнөө энэ отарынхид һайн хагдатай, уһаар элбэг Майла гэжэ газарта үбэлжэжэ байнхай. Отарынь хонидой хашаа, хорёо хаһа сагтаа заһабарилагдажа, дулаалагданхай. Бухэли үбэлдөө эдихэ үбһэ, һолоомонь зөөгдэжэ абтанхай юм. Эндэ декабрь, январь соо хамта 200 гаран хурьгад абтаад, нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Эхэ хонидынь барандаа хүсэ шадал һайнтай. Тэдэндээ үдэр бүри үбһэ, һолоомо, концентрат бага зэргэ эдюулээд, хагда элбэгтэй газарта бэлшээнэ. Хонидтоо модоной ногоон шэлбээһэ, дабһа таһалдалгүй үгэжэ байдаг. Хурьгадтаа багаһаань хойшо һайхан, зөөлэн үбһэ, үйрүүлэгдэһэн таряа талханай зүйл, мяха-яһанай гурил эдюулжэ, боро бүдүүн тэжээлдэ оруулдаг юм.

— Байгша ондо бүри һайнаар ажаллажа, үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ муу бэшэ үрэ дүн туйлаха хүсэлэнтэйбди. Түрөөд байһан эхэ хонидоо хаһа сагтань искусственна аргаар үрэжүүлжэ, олонхи хонидоо зун хэнзэлүүлхээр хараалнабди. Тиимэһээ мүнөө түрэһэн хонидоо, мүн хусануудаа илангаяа һайнаар эдеэлүүлнэбди,—гэжэ нүхэр Батомункуев хөөрэнэ.

Д. Доржиев.

Хүн зоной тоое бүридхэлгэ— политическэ, ажахын шухала хэрэг

Бүгэдөөрөө хабаадахабди

Орон доторнай эхилээд байһан хүн зоной тоо бүридхэлгын ехэ удха шанартай байһые би һайн мэдэнэб. Юуб гэхэдэ, тэрээн тухай манай хэблэлдэ, радиогоорһье арад зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна.

Мүнөө ная гарааб. Хаанта засагай үедэ хүн зоной тоо бүридхэлгын ямар зорилготой байдаг байһые мэдэгшэб. Тэрэ үеын тоо бүридхэлгэ арад зонһоо элдэб түлбэри абаха, баяшуулай олзо, доход дээшэлүүлхэ гэһэн гол зорилготой байһан гээшэ.

Социалистическэ Эхэ орондомнай үнгэргэгдэһэн, мүнөө үнгэргэгдэжэһэе байгаа хүн зоной тоо бүридхэлгэ урдынхиһаа ондоо, ажалшадай ажабайдалые улам һайжаруулгада зорюулагданхай. Совет засагай үедэ арадаймнай ажахы, хүн зоноймнай соёл культура, эрдэм һургуули угаа ехээр хүбилаа. Эдэ бүгэдые тоо бүридхэлгын гүйсөөр һайн тодорхойлхын аргагүй.

Түрэл Коммунистическэ партимнай долоон жэлэй асари ехэ түсэб хараалаа. Үнгэргэгдэжэ байһан хүн зоной тоо бүридхэлгэ энэ түсэбые бэелүүлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэжэ байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ манай арад түмэн парти, правительствынгаа һаяхан абаһан хандалгада харюу болгон, тоо бүридхэлгэдэ барандаа хабаадажа байна.

П. Молофеев, пенсионер.

Уялгаа һайнаар дүүргэнэ

Улан-Удын Советскэ райондо хүн зоной тоое бүридхэхын тула 118 хүн хүдэлмэрилжэ байна. Январиин 15-най үглөөнэй 8 часта хамагһаа түрүүн В. М. Труневай, В. М. Лавовай, Ц-Д. Санжицыреновэй бүлэнэр тоо бүридхэлгэдэ ороо.

Түрүүшын үдэр тоо бүридхэгшэ бүхэн дунда зэргээр 70—80 хүниие бэшэжэ абаа. Дивизионная станциин участогта хүдэлмэрилһэн В. М. Бондаренко, валенка дарадаг фабрикын участогта—В. Коркина, Л. Грехова гэгшэдэй һайнаар хүдэлмэрилһэниие тэмдэглэмээр. Тэдэнэр булта бэшэлгынгээ хуудаһануудта нэгэшье алдуу гаргаагүй, асуудал бүхэнэй харюуе зүбөөр бэшэжэ абаһан байна.

Городой энэ районой больница, гостиница болон хамтын бусад байрануудта байһан хүнүүд тоо бүридхэлгын түрүүшын үдэр барандаа бэшэгдээ. Тоо бүридхэлгын хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэһээр.

А. Минеев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Советскэ районой хоёрдохи таһагай тоо бүридхэгшэ, багшанарай институдай студент басаган Нина Иванова Улан-Удэ городой Трактовая гудамжын 14-дэхи гэртэ һуудаг В. И. Комендантовай бүлые тоо бүридхэлгэдэ абажа байна.

А. Сельверовэй фото.

Түрүүшын үдэр

Үргэн уужам Эхэ оронойнай газар дайда дээрэ хүн зоной бүхэсоюзна тоо бүридхэлгэ эхилэнхэй.

— Хүн зоной тоо бүридхэлгын бүгэдэ арадай хэрэг байһан тула энэ шухала кампанида эртээһээ бэлэдхэжэ эхилһэн байгаабди,— гэжэ Улан-Удэ городой Советскэ районой нэгэдэхи тоо бүридхэлгын таһагые даагша Д. Б. Ямпилов хөөрэнэ.—Уржадэр, үглөөнэй эгэз 8 часта тоо бүридхэгшэднай өөһэд өөһэдһөө участогуудта гаража, хүдэлмэреэ эхилһэн байна.

Энэ таһагай хилэнь Советскэ үйлсэһөө эхилээд, Сэлэнгэ мүрэнэй зүүн эрьеэр Дивизионная станци хүрэтэр юм.

Тус таһагай мэдэлдэ инструктор-шалгагшадай 11 участогта 67 тоо бүридхэгшэд хүдэлмэрилнэ. Эдэнэр тоо бүридхэлэй түрүүшын үдэр даалгагдаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандаһан, бэшэлгын хуудаһанай асуудалнуудта харюунуудые зүбөөр, сэбэрээр бэшэжэ абаһан байха юм. Жэшээлхэдэ, Дивизионная станциин нэгэдэхи участогта ажаллаһан инструктор-шалгагша нүхэр Соннов, хоёрдохи участогтой тоо бүридхэгшэд нүхэд Арбанов, Марактанова, Кильдишева, гурбадахи участогай тоо бүридхэгшэд зооветеринарна институдай студентнүүд Кунгуров, Духанов гэгшэд бүридхэлэй хуудаһанай бүхы асуудалнуудта алдуугүйгөөр, тодо харюунуудые бэшэжэ абаһан байна. Дурсагдагша нүхэд нэгэ үдэрэй туршада тус тустаа 70—75 хүниие бэшэжэ абаа.

Хүн зоной тоо бүридхэлгые саг соонь дүүргэхын түлөө энэ участогай хүдэлмэришэд автомашинаар ябажа, ажалшадай гэр байрадань ошоно.

Б. Цыремпилов.

Ажалшад хүндэтэйгөөр угтана

ТОРИ. Аймагай ажалшад тоо бүридхэгшэдые хүндэтэйгөөр угтаа. Тоо бүридхэгшэд нүхэд Будаев, Кречетов, Корина гэгшэд түрүүшын үдэрһөө һайнаар хүдэлмэрилжэ эхилбэ.

Тоо бүридхэгшэд январиин 15-най үдэшэлэн хэһэн хүдэлмэриингөө дүн гаргажа, бэшэһэн харюунуудаа шалгажа үзөө. Олонхидойхинь зүбөөр, һайнаар бэшэгдэһэн байгаа. Тэрэшэлэн аймагай инструкторска участогууд эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Нарин тосхондо ажаһуудаг 63 наһатай Лукерья Филипповна Ермолаева тоо бүридхэгшэ нүхэр Шадриниие хүндэтэйгөөр угтажа, зал соогоо урижа оруулаад, иигэжэ мэдүүлээ:

— Би таниие үглөөнһөө хойшо хүлеэжэ байгааб. Орон доторнай эхилээд байһан хүн зоной тоо бүридхэлгын ямар ехэ удхашанартай байһаниие мэдэнэб. Бэшэлгын хуудаһанай 15 асуудалда зүб харюу үгэхөөр үнинэй бэлдэнхэйб...

Политическэ, ажахын ехэ удхашанартай энэ хэрэгтэ аймагай партийна, советскэ органууд анхарал оролдолгоёо хандуулна. Ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэриин һайнаар эмхидхэгдэһэнэй ашаар хүн бүхэн тоо бүридхэлгэдэ зээтагүй орохые оролдоно.

Н. Мункоев.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Милитаризмда эсэргүү элитэ ехэ тэмсэлшэдэй дурасхаалые ёһолно

БЕРЛИН, январиин 15. (ТАСС). Немецкэ хүдэлмэришэн ангиин вождьнор, Германиин коммунистическэ партиие байгуулагшад Карл Либкнехт, Роза Люксембург гэгшэдэй хоролуулан алагдаһаар мүнөөдэр 40 жэл гүйсэбэ. Дайнда, милитаризмда эсэргүүсэн, немец арадай эрхэ сүлөөгэй түлөө эдэ элитэ ехэ тэмсэлшэдэй дурасхаалые Германиин Демократическа Республикын олониитэ ёһолон тэмдэглээ.

Тэдэнэй ажабайдал, революционно ажал-ябуулга тухай олон материалнуудые Берлинэй демократическа хэблэл толилоо. «Нейес Дейчланд» газетэ ехэ статья толилоод, тэрээн соогоо иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ. К. Либкнехт, Р. Люксембург милитаризмда эсэргүү тэмсэдэг немец арадай эрхим түлөөлэгшэд байһан юм. Германиин түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ хохидолһоо немец арадые һэргылхын тулада тэдэнэр эдэбхитэй ябуулга хэдэг байгаа.

К. Либкнехтын, Р. Люксембургын бүхы наһан соогоо эрмэлзэжэ ябаһан юумэнь Германиин нэгэ хубида—Германиин Демократическа Республикада—мүнөө бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ «Берлинер цейтунг» газетэ тэмдэглэнэ.

К. Либкнехтые, Р. Люксембургые хэдэн миллион немец хүдэлмэришэд мартадаггүй, сэдьхэл зүрхэндөө хадуужа ябадаг гэжэ «Трибюне» газетэ бэшэнэ. Тэдэнэй программа—коммунистическэ партиин программа—Германиин Демократическа Республикада мүнөө бэелүүлэгдэжэ байна.

Инди армиингаа үдэрые тэмдэглэбэ

ДЕЛИ, январиин 15. (ТАСС). Инди армиингаа үдэрые мүнөөдэр тэмдэглээ. Энэ үдэртэй дашарамдуулагдан Делидэ сэрэгэй парад болоо.

Парадые хүлеэн абаһан, премьер-министр Джавахарлал Неру үгэ хэлэхэдээ, Инди эб найрамдал хангахын тула хододоо хүсэлэл оролдолго гаргана гэжэ онсолон тэмдэглээ. Мүнөө үеын буу зэбсэгээр зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хангахые Инди эрмэлзэнэ гэжэ тэрэ мүн лэ зааһан байна.

Югославиин президент Иосип Броз Тито айлшан бололсожо парад дээрэ байлсаа.

Армиин үдэрые һайндэрлэлгэтэй дашарамдуулан оборонын министр Кришна Менон Индиин армиин главна штабай начальник генерал Тимайя гэгшэдэ амаршалгын бэшэг эльгээгээ. Ээрхэг түримхэй ябуулга хэхын тулада Индиин сэрэгүүд хэзээдэшье хэрэглэгдэхэгүй гэжэ тэрэ бэшэг соонь онсолон тэмдэглэгдэнэ.

А. И. Микоянай США-да ошоод байһан тухай

НЬЮ-ЙОРК, январиин 14. (ТАСС-эй тусхай корр.). Нью-Йоркын «Мэйси» гэжэ эгээн томо универсальна магазин соогуур энэ үглөөгүүр А. И. Микоян час хахад үлүүтэй саг соо ябажа хараһан байна. Бүхы орон дотор хэдэн олон универсальна магазинуудые мэдэжэ байдаг компанида энэ магазин хамаатай юм. «Мэйси энд ко» компаниин правлениин түрүүлэгшэ Джек Страус, энэ компаниин президент Уиллок Бингхэм, Нью-Йоркын универмагые эрхилэгшэ Артур Мэнчи магазинай үүдэндэ А. И. Микояниие угтаад, тэрээнтэй хамта магазинай элдэб таһагуудаар ябаа, тайлбари үгөө.

А. И. Микоян энэ тон ехэ магазинай бүхы юһэн дабхарта орожо хараһан байна. Холимол материалнууд болон пластическа зүйлнүүдээр хэгдэһэн эд бараанда тэрэ тусгаар анхарал хандуулаа. А. И. Микоян мебелиин таһагта ороходоо, зарим шэнэ түхэлэй мебелиин зохидоор, хүнгэнүүдээр хэгдэһые тэмдэглээ, эхэнэрнүүдэй платиин таһагта ороходоо шэнэ түхэл янзын платинуудые харуулха ябадал һайнаар эмхидхэгдэнхэй, наймаалагшагүйгөөр юумэ худалдан абагшадай платинуудые шэлэн олодог гуримай таарамжатай байһые тэмдэглэһэн байна. Магазинай эдеэ хоолой зүйлэй таһагта ороходоо, бэлэн болгоод хүргэһэн завтрак болон обедүүдые, тэдэниие багсалалгые А. И. Микоян һонирхоо.

Универмагые хаража дүүргэһэнэйнь һүүлээр, «Ферст нейшнл сити бэнк оф Нью-Йорк» гэжэ томо банкын правлениин түрүүлэгшэ Шеперд Уолл-Стридэй үндэр байшангай 50-дахи дабхарта сайлалга хэжэ, А. И. Микояниие хүндэлөө. Нью-Йоркын томо томо банкнуудай эзэд, промышленна томо корпорацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, тэрэ тоодо «Кемикл корн эксчейндж банкые» толгойлогшо Гарольд Хелм, Дэвид Рокфеллер, Джон Рокфеллер, тэрэшэлэн СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд М. А. Меньшиков, Холбоото Штат соогуур аяншалхадань А. И. Микоянтай суг ябалсаһан бусад хүнүүд сайлалга дээрэ байлсаа.

Оройшог болоһон хойно А. И. Микоян Нью-Йорк штадай урдын губернатор А. Гарриманайда айлшалаа. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ А. Гарриман Холбоото Штадуудай Москвадахи элшэн сайдай тушаалые даадаг байһан юм.

Энэ уулзалгын һүүлээр, Америкын болон гадаадын оронуудай корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусахадаа, А. И. Микоян иигэжэ хэлээ:

«Бидэ, урдын ханинар уулзахадаа, олон асуудалнуудые, тэрэ тоодо политическэ, экономическа асуудалнуудые зүбшэн хэлсээбди».

Гарриман корреспондентнүүдтэ иигэжэ мэдээсээ. Москва орохыемни намайе А. И. Микоян уряа. Энэ оной майда һамгантаяа хамта Советскэ Союз орохо хүсэлэнтэй байнаб. Н. С. Хрущевтой уулзаха хүсэлэнтэй гүт гэһэн асуудалда Гарриман иигэжэ харюусаа. Аргын болоо һаа, Н. С. Хрущевтой уулзабал, тон ехээр баярлаха байнаб.

Үдэшэнь А. И. Микоян «Уолдорф-Астория» гэжэ отель соо Нью-Йоркын экономическа клубай хэһэн обед дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

Л. Величанский.

Хэблэлэй национальна клуб соо Эйзенхауэр үгэ хэлээ

ВАШИНГТОН, январиин 15. (ТАСС). Хэблэлэй национальна клуб соо үсэгэлдэр болоһон сайлалга дээрэ США-гэй президент Эйзенхауэр үгэ хэлэһэн байна. А. И. Микоянтай уулзахаяа байһан тухайнь корреспондентнүүдэй табиһан асуудалнуудта харюусахадаа, президент иигэжэ хэлээ. Германиин асуудалда хамаатай ямар нэгэн шэнэ дурадхал хөөрэлдөөнэймнай үедэ оруулагдахагүй бэзэ гэжэ би һанаха байнаб. Минии һанахада, иимэ уулзалгын үедэ юу туйлажа болохоб гэхэдэ, Германиин, мүн бусад асуудалнуудаар хоёр талын бодото хараа бодол элирүүлжэ болохо байна. Гэбэшье, бэе бэеэ хүсэд мэдэлсээд байхадаал эбэй ёһоор хэлсээ хэжэ болохо байна.

Корреспондентнүүдэй асуудалнуудай нэгэндэ харюусахадаа, баллистическэ ракетэнүүдые байгуулха талаар Советскэ Союзай «толотомо» амжалта туйлаһые тэмдэглээд, Эйзенхауэр иигэжэ мэдүүлээ. Энэ талаар Холбоото Штадуудые Советскэ Союзай «зарим зэргээр ахижа» ябаһые арсаха болоо һаа, бодомжогүй ябадал болохо байна.

„Зонойнгоо ажабайдал һайжаруулһан орон"

БАГДАД, январиин 15. (ТАСС). Ирагай олониитын мэдээжэ ажал-ябуулагша, Ирагай адвокадуудай коллегиин түрүүлэгшэ, эб найрамдалай тала баригшадай национальна соведэй гэшүүн Наджи Юсеф Ирагай ниитын ажал-ябуулагшадай делегациие толгойлон, һаяхан Советскэ Союзда ерээд ошоһон юм. СССР-тэ аяншалһан тухайгаа Ирагай араб хэлэнэй академидэ лекци хээ.

«Бүхы дэлхэй дээрэ һайн үрэ тариһан, золтой, жаргалтай орон тухай таанадта хөөрэжэ үгэхые би хүсэнэб» гэһэн үгэнүүдээр Юсеф лекцеэ эхилээ. СССР-тэ гэгээрэлэй хэрэгэй ямараар табигдаһан тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэхэ зуураа, һурахые хүсэгшэдтэ правительствонь, мүн профсоюзууд али бүхы туһаламжа үзүүлдэг гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Колхоз, совхозуудта ябахадаа хараһан үзэһэн юумэ тухайгаа Юсеф саашань хөөрэһэн байна. «Советскэ таряашад ехэ һайнаар ажаһууна... Эдеэ хоолой зүйлнүүдые, хубсаһа хунар, үргэн хэрэглэлэй эд бараа хүн бүхэн абаха аргатай» гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Советскэ Союзда промышленна барилгын угаа ехээр хэгдэжэ байһые харуулһан статистическэ мэдээнүүдые Юсеф дурдаа. «СССР-эй хүдэлмэришэд фабрика, заводууд өөһэдтэмнай хамаатай гэжэ һайн мэдэдэг, ерээдүй тухайгаа һанаагаа зободоггүй. Хүн бүхэн ажал хүдэлмэритэй, бултадаа һайнаар ажаһуудаг» гэжэ тэрэ хэлээ.

«Ябаһан лэ газартаа соггой хүхюутэй, золтой жаргалтай хүнүүдые би харадаг байгааб... Тэдэнэй зүгһөө һаймһарха, хомхойрхо, хорһанаха гү, али айха шэнжэ тэмдэг үзэгдэдэггүй байгаа. Харин дайнай аюулһаа түбэгшөөдэг байна. Зүгөөр хэн нэгэнһээ айдаг дээрэһээ түбэгшөөнэ бэшэ, харин эб найрамдалда дуратай, тэрэниие аршалан хамгаалхын түлөө тэмсэдэг дээрэһээ дайн хүсэдэггүй байна бшуу гэжэ Наджи Юсеф мэдүүлээ.

Түгэсхэлдөө, советско-иракска харилсаан тухай Юсеф иигэжэ хэлээ. Ирагай Республикые Советскэ Союзай дэмжэдэг байһыень би үшөө дахин үнэншөөб. Юуб гэхэдэ, Ирагай Республика колониальна дарлалтаһаа гараһан, эб найрамдалда дуратай гүрэн байна бшуу. Империалистическэ гүрэнүүдтэ орходо Советскэ Союз тад ондоо хараа бодолтой юм гээд Юсеф онсолон тэмдэглээ.

Уругвайда хилээмэнэй сэн хүндэроо

МОНТЕВИДЕО, январиин 15. (ТАСС). Уругвайн гүрэнэй национальна совет хилээмэнэй сэн 18—20 процентээр дээшэлүүлхэ тухай декрет гаргаа. Соведэй гэшүүн Эррера заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, хилээмэнэй сэн дээшэлүүлхые буруушааһан байна. Хилээмэнэй сэн дээшэлүүлгэ ямаршье үндэһэн баримтагүй, энэ ушар имагтал талха татадаг трестнүүд болон уласхоорондын томо концернэнүүдтэ таарамжатай байна гэжэ тэрэ хэлээ.

ФРГ-дэ авиационно гэмтэлгэ болобо

БЕРЛИН, январиин 15. (ТАСС). АДН агентствын дамжуулһанай ёһоор, Кассель шадар Баруун Германиин бундесверэй вертолет үсэгэлдэр бута унаһан байна. Гэмтэлгын болоходо хоёр офицер, табан солдат үхэһэн байна. Лаутербах (Гессен) шадар энэ үглөөгүүр гэмтэжэ унаһан бундесверэй пассажирска самолёдто туһаламжа үзүүлхын тулада тус вертолет ошожо ябаһан юм. Самолёдой унахада дүрбэн солдат хүндөөр шархатаһан байгаа.

ФРГ-гэй далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй реактивна самолёт үсэгэлдэр мүн лэ гэмтэһэн байна. Летчигынь үхөө.

Шэнээр бодхоогдоһон Варшава

Варшавада долоон хоногтоо нэгэ гарадаг «Столица» гэжэ журналай редакци байдаг. Тэрэнэй городской таһагые даагша Ежи Курылюк Польшын Арадай Республикын ниислэлэй түүхэ болон архитектурые һайнаар мэдэдэг хүн юм. Тэрэ олон номуудые иран харуулна. Дайнай урда тээ Варшава ямар байгааб, 14 жэлэй саада тээ—1945 оной январиин 17-до, тэрэниие гитлеровскэ эзэмдэгшэдһээ сүлөөлһэн Советскэ Армиин сэрэгшэдэй нюдэндэ тэрэ ямараар харагдаһан байгааб, хайшан гэжэ һэргээн бодхоолгын хүдэлмэри ябуулагдааб гэжэ тэдэ номууд соонь хэлэгдэнэ.

Эндэ дайн сэрэгэй асарһан туйлай ехэ һандарал, зоболонгые олон тоото фотодокументнүүд харуулна. Тусхай мэдээнэй ёһоор эндэхи бүхы барилгануудай 85 процентнь һандаргагдаһан байгаа.

Би Ежи Курылюгтай Варшава соогуур ябажа, архитектурын памятнигуудтай, Варшавада һуурижалтай хүн зоной омогорходог бүхы юумэнүүдтэй танилсаабди. Тиихэдээ «Энээниие фашистнууд һандаргаа. Мүнөө һэргээн бодхоогдоо» гэһэн үгэнүүдые олон удаа дуулаабди.

Түрэл городоо һэргээн бодхоолгодо архитекторнүүд, барилгашад туйлай ехэ дура хүсэл, оролдолго гаргана. Тиин городоо бүри гоё һайхан, болбосон түхэлтэй болгохо гэжэ эрмэлзэнэд.

«Хуушан хүүргын рыногэй» талмай дээрэ 17-дохи зуун жэлдэ баригдаһан байшангууд гоё һайханууд. Мүн 14—15-дахи зуун жэлэй үедэ баригдаһан хуушан барилганууд ехэ һонирхолтой. Тэндэ буу зэбсэг хадагалдаг башни, мүн һүүлэй үеын архитектурын барилганууд: астроном Копернигэй, поэт Адам Мицкевичын, композитор Фредерик Шопен гэгшын памятнигууд, Варшавын геройнуудта, танигдаагүй солдадта зорюулагдаһан памятнигууд тус бүридөө һонирхолтой, городые гоёон шэмэглэнэ. Эдэнь тус бүридөө искусствын томо зохёолнууд болоно.

Поляк арадай хүндэлдэг бүхы юумэнүүдые гитлеровецүүд үгы хэхэ гэжэ эрмэлзээ һэн.

Гэбэшье шэнэ Польшын, шэнэ Варшавын ажалшад фашистска эзэмдэгшэдэй хэһэн һандаралые түргөөр усадхаха гэжэ оролдоо. Дайнай үеын, һүүлээрнь мүнөө үдэрэй фотографинуудые харахадаа, городые һэргээн бодхооһон хүнүүдэй шэн зоригто ажалые бүхы зүрхэнһөө хүндэлхэ, һайшааха дуран хүрэнэ.

Мүнөө Варшава гол түлэб һэргээн бодхоогдоо. Гэбэшье һэргээн бодхоолгын, мүн шэнэ барилгын хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Город 43 мянган гектар талмай эзэлнэ. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада тэрэнэй талмай бүри ехэ болоһон байна. Тэндэ 1.087 мянган хүн зон ажаһуудаг.

Культура болон наукын Байшангай 30-дахи дабхарай талмай дээрэ гарахада, үргэн ехэ город альган дээрэ шэнгеэр харагдана. Культура болон наукын Байшан—ахадүү поляк арадта бэлэглэһэн совет арадай бэлэг мүн. Тэрэнэй үндэрынь 236 метр, багтаамжань 817 мянган кубометр, ашагладаг талмайнь 125 мянган дүрбэлжэн метр, 3888 элдэб олон янзын таһалга бии. Мүнөө Польшын ниислэлэй энэ районие хүн бүхэн һонирхон харадаг.

Висла мүрэн дээгүүр немецкэ фашистнуудай һандаргаһан бүхы хүүргэнүүд шэнээр баригдаа.

Тус мүрэнэй эрье дээрэ мрамораар хэһэн гоё һайхан табсан бии. Энэ табсан Советскэ Армиин болон Польшын сэрэгшэдэй дурасхаалда табигдаһан юм. Город дотор Советскэ Армиин сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан бусад олон памятнигууд бии.

Мүнөө шэнээр бодхоогдоһон Польшын ниислэлые харахадаа, поляк арадта эрхэ сүлөө асарһан солдадай шинельтэй совет хүнүүдэй шэн зоригто баатаршалга гүнзэгы ехэ омогорхол түрүүлнэ.

—Мүнөөдэрэй Варшава,—гэжэ Варшавын Народово Радын президиумэй түрүүлэгшэ Зигмунд Двораковский хөөрэнэ,—үсэгэлдэрэйхиһөө шэнэ, бүри гоё һайхан болоо. Мүнөө город дотор 13 дээдэ, 258 бусад һургуулинууд бии. Манай эгээн багахан эрхэтэндэ зорюулагдажа, үхибүүдэй 75 ясли, 19 сад эмхидхэгдэнхэй. 31 больница, 385 амбулатори болон эмнэлгын бусад эмхи зургаанууд хүдэлдэг. 18 театр, 71 кинотеатр үдэшэ бүри харагшадта үүдээ нээдэг.

Польшодо, мүн Варшавада совет арадай хүргэһэн ахадүүгэй туһаламжа тухай, хоёр ороной арадуудай хани барисаан тухай хэлэхэ зуураа, Зигмунд Двораковский иигэжэ үргэлжэлүүлнэ:

—Манай хоёр арадые холбоһон хани барисаан бата бэхи үндэһэ һууритай. Энэ хани барисаан хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ гитлеровскэ эзэмдэгшэдтэй тэмсэл соогуур бата бүхөөр бэхижээ. Варшава мүнөөдэр болотор дайн сэрэгэй үлэгдэлые усадхажа байһаар.

Варшавын хүн зон эзэмдэгшэдэй зэрлиг муухай аашые мартаагүй, мүн манай ниислэл хотодо Советскэ Арми, тэрээнтэй суг хамта тэмсэһэн Польшын сэрэгшэд сүлөөтэ байдал асараа гэжэ ходо һанажа ябадаг. Тиимэһээ манай арад эрхэ сүлөө асарһан ойн һайндэрые жэл бүри омог баяраар дүүрэн тэмдэглэдэг.

...Архитектурын талаар бүхэли зохёол болон харагдадаг совет сэрэгшэдэй мавзолей харанабди. Эндэ Польшын олон городуудта алуулһан хүнүүд хадагалаатай. Сэрэгшэдые арад зоной халуунаар угтажа байһаниие харуулһан тэндэхи нэгэ зурагай хажууда иигэжэ бэшээтэй: «Хамтадаа адхаруулһан шуһаараа батадхаһан польско-советскэ хани барисаан—арадай Польшын бэеэ даанхай байхын эбдэршэгүй үндэһэ һуури мүн». Энэ бэшэг поляк болонород хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэнхэй. Һуртэ ехэ нэгэ колоннодонь «Манай Польшые, тэрэнэй ниислэл Варшавые сүлөөлхын түлөө тэмсэһээр алуулһан хүнүүдтэ, илагдашагүй Советскэ Армиин баатар сэрэгшэдтэ хэтэ мүнхэ алдар соло!» гэжэ бэшээтэй.

...Варшава үдэрһөө үдэртэ шэнэдхэгдэн хубилна. Мүнөө жэл эндэ бүри ехэ барилга дэлгэрхэ юм.

Поляк арад Варшаваяа шэнээр бодхоожо, дэлхэйн эгээн гоё һайхан ниислэлнүүдэй нэгэн болгохонь.

Борис Лукьянов.
ТАСС-эй тусхай корр.
Варшава город.

Редакторай орлогшо
С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00940. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. 4760.